

Pa pošti prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13 „ — „
četrti : 6 „ 50 „ — „
mesec : 2 „ 20 „ — „
za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 „ — „
četrti : 5 „ — „
mesec : 1 „ 70 „ — „

Pa po pošiljanje na dom
30 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Narednine in loserate
sprejema upravnštvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.Rekopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vprejemajo.Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17.Izhajava vsak dan, izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 295.

V Ljubljani, v sredo, 24. decembra 1902.

Letnik XXX.

Božič.

In zopet so prišli mili božični prazniki,
polni poezije in blagih čuvstev.

Delo in trud, trpljenje in žalost — vse
to nam blaži spomin na veliko skrivnost,
katero obhajamo te dni. Saj je človeštvo je-
dalo 4000 let, grenkih in bridkih, v sponah
greha in krivice. Bojevalo se je samo v sebi,
samo proti sebi, v npravni revščini in socialni
bedi. Pričakovali so rešitve od neznane jim
sile; le to so vedeli, da sami ne morejo
pregnati teme, ne morejo samih sebe poteg-
niti iz bede do npravnih višin očiščenega člo-
večanstva.

Zdihovali so v okovih sužnji, polludje
tistih dob, in prevzetni in oholi svobodomi-
selni magnati so se norčevali iz njihove sla-
botne brezpravnosti. Svobodnjak je stal ljud-
stvu na tilniku in vsa javnost je stala na
strani krivice proti ubožcem. Tako je bilo
tisočletja in tisočletja. Pred vlado in sodiščem
brezpraven je bil tlačeni polčlovek v dobi
vzdihovanja po Pravičnem.

In ko je prišel Odrešenik, postal je v
prvi vrsti osvoboditelj onih, o katerih je re-
kel, da se mu s milijo. Prišel je ozna-
njat mir ljudem na zemlji, kateri so blage
volje. A ta mir ni mir socialne breadelavno-
sti, ni mir onih, ki pravijo: Pustimo vse,
naj gre, kakor hoče, država se ne sme vti-
kati v razmerje med gospodarjem in delav-
cem, med sužnjem in svobodnjakom, politika
nima z vero nič opraviti itd. — ne, ta mir
je mir pravice, reda in plodnega delovanja
v slavo Najvišjemu in v srečo človeštvu!

Ta mir mi hočemo, zanj delamo, zanj
se borimo. Da, borimo se za mir, ki ne more
zavladati, nego če se odstraniti to, kar ga
ruši.

Morda nam bližnji dnevi zopet doneso
burne glasove s političnega bojišča, morda
bo treba kmalu zopet neizprosne borbe proti
onim, ki niso blage volje, ki tlačijo brezob-
zirno k tiom onega, ki so ga proglasili za
brezpravnega polčloveka — a bodi: Mi gre-
mo brez strahu nasproti vsaki preizkušnji,
ker imamo v svetovni zgodovini jasen zgled,

da se mora pravica boriti za svoj mir in ga
doseže le po delu in trpljenju.

To so naše letošnje božične misli. Pred
jaslicami klečimo kot boritelji z obrambnim
kopjem. Mi oznanjujemo mir, a to vemo, da
stoji za nami — Herod. Borimo se za svoje
najdražje svetinje, in ko okoli nas odmeva
divja pesem hrumečega sovraštva, odbijaje
napade pevamo pesem o svetem miru onih,
ki so blage volje.

In tega miru želimo slovenskemu na-
rodu!

Srečen Božič!

Učitelji in šola na kmetih.

IV.

Bistveni namen ljudske šole je naobrazba
in vzgoja. Vzgoja pa se ima vršiti na pod-
lagi verskonravnih načel.

Potemtakem morajo družina, oziroma
starši, dalje duhovnik in učitelj pri šolski
vzgoji harmonično delovati, da se dosežejo
uspehi pri pouku in vzgoji šolske mladine.

Na žalost pa moramo pibiti, da moderna
družba hoče nekako umetno nasprotstvo
ustvariti med duhovnom - vzgojiteljem in
učiteljem.

Zgodovinska resnica je, da se je sedanja
ljudska šola razvila iz cerkvene katoliške
institucije, kakor so se tudi drugi učni za-
vodi, gori do vseučilišča. S tem nočemo za-
hlevati, da se te razmere, ki so vladale pred
sto, dvesto leti, zopet restituirajo. Zgodovina
se ne ponavlja. Naglašati hočem le, da je
bila katoliška cerkev oziroma njena hierar-
hija, mnogo stoletij jedina nositeljica kulture
in napredka, ter so največje iznajdbe in pri-
dobjitve človeštva tekom devetnajst stoletij
izšle od mož, ki so se šteli k členom „črnih“
predstavnikov katoliške cerkve.

Naglašati hočem le, da nauk katoliške
cerkve ni v nikakem bistvenem nasprotstvu
z vedo ali napredkom ali kulturo. Nasprotno,
vzlasti dr. Schell in dr. Ehrhard sta sijajno
dokazala, da je uk katoliške cerkve
pravo načelo napredka in omike.

Katoliška cerkev stoji le v na-
čelnem nasprotstvu z moderno
materijalističsko pogansko filo-

zofijo. — Tu seveda je nasprotstvo ne-
premostno.

Naša ljudska šola pa temelji na teistiški
katoliškoverski vzgoji, ne pa na ateistiški
brezkonfesijonelni, za to pa ni vzroka za
bistveno nasprotstvo med duhovnom in uč-
iteljem v ljudski šoli.

In vendar se je pri nas tudi že ustvaril
nekak umeten spor med duhovnom in uč-
iteljem, dasi pravega bistvenega vzroka ni.
Oglejmo si nekoliko fraze, s katerimi se
hoče umetno nasprotstvo opravičevati.

Prvič pravijo, da hoče duhovščina pod-
jarmiti učitelje in jih napraviti za mežnarje.

Ti ljudje, ki tako govorijo, ne poznajo
zgodovinskega razvoja ljudske šole.

Najprej je bila ljudska šola cerkvena
institucija. Samostani so imeli prve šole.
Potem so jeli podučevati tudi župnijski du-
hovniki oziroma so si vzgajali za ta posel
organiste-mežnarje. To je bilo popolnoma
prostovoljno delo. Ako se je potem razvilo
nekako odvisnostno razmerje med župnikom
in tedanjim učiteljem, je samo ob sebi raz-
umno. Ko se je pričelo sistematično ureje-
vati ljudsko šolstvo in je obstoj ljudske
šole postal odvisen od drugih faktorjev,
potem so učitelji prešli iz odvisnosti žup-
nika, ali niso postali prosti, prišli so v od-
visnost birokratiškega sistema. — Kar
želi cerkev in duhovščina, je to, da se dajo
garancije, da ljudska šola ostane svojemu
smotru — verskonravni vzgoji in poduku —
zvesta.

Da bi pa duhovščina želela staro šolo v
vseh formah restituirati, je pa preabsurdno
obrekovanje liberalnih kričavcev, da bi ga
kdo z argumenti zavračati hotel.

Drugi se spet oglašajo s pulico, da je
šola domena učitelja. Kakor ima o zdravstvu
govoriti le zdravnik, o tehniških vprašanjih
le tehnik, tako tudi o ljudski šoli le učitelj
in nima duhoven niti kdo drugi pri tem
kake besede.

Na to moram ugovarjati, da ljudska šola
ni samo učilnica ampak ravno tako važna
vzgojevalnica mladega ljudskega naraščaja.

Pred vsemi drugimi imajo tu oblast do

otroka starši. Ta njihova oblast je tolika,
da jim je tudi država vzeti ne sme.

Glede vzgoje, ki bodi po zakonu versko-
npravna, pa ima duhovnik menda tudi neko-
liko besede. Mi trdimo celo, da uspešne
verskonravske vzgoje niti mogoče ni, ako
učitelj in duhovnik ne sodelujeta roko ob
roki.

Nadalje pa pridejo zopet ljudje z argu-
mentom, češ učitelj je pijonir napredka, du-
hovnik princip reakcije, teme itd.

Naglašali smo že v tem samem članku,
da je bila katoliška cerkev po svojih organih
od svojega početka sem vedno marljiva po-
speševalnica vede, umetnosti, sploh človeške
kulture. Le zlobni ali nevedni ljudje mo-
rejo katoliški hierarhiji očitati mračnja-
štvo itd.

Ali nekaj je, kar se ji očita in po pra-
vici očita, da ima svetovno naziranje, ustvar-
jeno po svojem Božjem ustanovniku, in to
naziranje je v direktnem nasprotstvu z ma-
terialističkim in obenem ateističkim nazira-
njem „modernih“ liberalnih „filozofov“.

Dokler stoji ljudska šola na stalu versko-
npravne vzgoje, more in celo mora duhovnik
sodelovati pri pouku in vzgoji mladine. On
mora, kot poklicani učitelj cerkve, imeti tudi
odločilni glas glede verskonravnne vzgoje.

Drugačno lice, dobi zadeva vsekakor, ako
se naglaša — proti obstoječemu šolskemu
zakonu — da bodi verskonravna vzgoja mla-
dine privatna konfesijonalna zadeva, in se
kliče v deželo — kar se je žal tudi že pri
nas zgodilo v nekem liberalnem šolskopo-
litičnem listu — da bodi namreč ljudska
šola ločena — od cerkve.

Ta glas se večkrat čuje od liberalno-
framasonske strani in se ponekod tudi skuša
uveljaviti.

Ko bi se kedaj hotelo tudi pri nas uve-
ljaviti to načelo, potem sevé da bi bilo bi-
stveno nasprotstvo v načelih glede šole med
duhovnikom in učiteljem. Ali mi imamo trdno
vero, da do tega ne pride, ker bi bilo to
prokletstvo za človeški rod. — In kjer se
je dosedaj kaj takega skušalo, ni prineslo
dotičnemu narodu blagoslova. Revolucija na
Francoskem hotela je pred sto leti odstaviti

LISTEK.

Poljanec.

Božična povest. Holandsko spisal I. Vesters.
Preložil H.

II.

Preteklo je leto, za Verheegena nesrečno
in žalostno. Pobila mu je toča in imel je
nesrečo v gospodarstvu.

Grobna tišina je vladala v Poljančevi
hiši. V veliki sobi je ležal Friderik, naj-
mlajši sin, devetnajstleten korenjak. Prišlo
je na naenkrat nanj. Neki večer je tožil, da
ima težke noge. Ker ni bil nikdar prej bolan,
niso se za to mnogo zmenili, meneč, da mu
bo bolje, kadar se odpočije. Ali zjutraj ni
bilo bolje; Friderik še vstati ni mogel ter
je tožil, da ga boli celo telo. In dan za
dnevom je bilo huje in zdravnik je zmajeval
z glavo.

Pozno v noč je mati sedela pri bolniku,
ga opazovala, poslušala njegovo dihanje. Ko
je slednjič na njegovo prošnjo šla sama k
počitku, dolgo ni zaspala. In po noči je več-
krat vstajala, ker se ji je vedno zdelo, kakor
bi jo klical. Strašne sanje so jo budile iz
spanja.

Pa tudi na Poljanca je bolezen vplivala.
Na videz se je vedel, kakor bi mu nič mar
ne bilo, le enkrat je Friderika vprašal, kako
mu je; vpričo žene o sinovi boleznih ni go-
voril. A čudno je umolknil, ni se več jezil
tako radi vsake malenkosti, tudi ni zabav-
ljal čez župnika in cerkev. Toda tega, kar
se v njegovi duši godi, ni omenjal nikomur
ne z besedo, samo sedeval je po cele ure
grdo gledajoč pred se, ne da bi usta odprl.

Žena je opazila razpor, ki je nastajal
v srcu njenega moža. In ko je zvečer sedela
ob Friderikovi postelji z rožnim vencem v
rokah, je molila ne le za sinovo zdravje,
temveč tudi, da še gorečnejše, za možovo
izpreobrnitev.

Trma in svojeglavnost Poljančeva sta
prišli na vrhunec. Po toči, ki je uničila vso
njegovo letino, je nehal hoditi v cerkev, in
kjer je le mogel, je župniku kaj napravil.
Če se je že prej z njim težko obdevalo,
sedaj nisi z njim čisto nič opravil. Hlapec
in dekla sta šla iz službe, rekoč, da bota
raje drugod zastoj delala, kakor bi pri Po-
ljanecu služila za dvojno plačo. Žena pa —
ta še le je imela pri njem prave vice, in da
ni bilo ljubezni do matere, zdavnaj bi bila
sinova zbežala iz rojstne hiše pred očetom.

Priblžal se je sveti večer. Na vse

zgodaj je bil zdravnik pri bolniku in od-
hajajoč je dejal, da je danes odločen dan.
Močna narava Friderikova zna srečno zma-
gati, a gotovega ne more nič obljubiti.

„Veliki zdravnik tam-le gori ima vse v
svoji roki“, dodá „človeška veda je tukaj
brez moči.“

Mati je začela bridko jokati, a ko se je
pomirila, ukaže prižgati sveče pred jaslicami,
ki so bile v cerkvi postavljene za nastopni
praznik.

Poljanec ni na zdravnikovo izjavo nič
rekel, pa žena je videla, kako so zdrgetale
njegove ustne. Na to je odšel iz sobe, pa
se kmalu vrnil. Ta dan se ni mogel lotiti
nobenega dela, moral je biti pri umirajočem
sinu. Začel je premišljevat. Ali ni uprav
danes, leto, ko je Van Harena zapodil iz
hiše, ko je z njim trdo, kruto govoril, ko je
njegova žena umirala? Nikdar se mu ta
prizor ni kazal v tako pošastni luči, kakor
ravno danes; nikdar mu niso donele po
ušesih besede Van Harenove tako pretižno:
„Poljanec, spominjajte se današnjega dneva,
te ure!“

Prišla je tedaj plačilna ura. Vse nezgode,
ki so ga doslej zadele, niso bile nič drugega
nego opomini, katere je on zaničeval, mestu
da si jih k srcu vzame. In zato ga bo Bog

kaznoval, da izgubi, kar ima najdražjega in
najljubšega na svetu.

Na to je Poljanec mislil, ko ni od sina
oči obrnil. Pa misel mu je postajala breme
tako težko breme, da ga ni mogel prenašati.
In prvokrat čez dolgo časa je prišlo iz
njegovih ust ime Božje, katerega je prosil
za odpuščanje. „Kaznuj me, toda otroku
prizanesi!“ — tako je zaklical iz globočine
svoje duše. Njegova trma je bila zlomljena,
največjo zmago nad samim seboj si je z Božjo
pomočjo priboril.

Poljanec vstane in stopi k postelji, pri
kateri je žena v smrtnem strahu goreče
molila za sina.

„Ali hočeva rožni venec skupno moliti?“
zašepeta, kakor bi se bal vzdramiti sina iz
spanja. Kako drugače je donel njegov glas,
kako pokoren je bil izraz njegovega obraza!

Toda slišal jih je tudi bolnik.

„Oče, storite tako, bote videli, da mi bo
bolje.“

Poljanec se obrne in razjoka. Žena pa
ni plakala, v njenem srcu je oživel up: po-
lovica moje molitve je uslišana, Bog v svoji
dobrotljivosti bo uslišal še drugo!

Dan se je nagibal h koncu. Prišel je
zdravnik, a preje nego iz njegovih ust, sta

3 3/4 24.12.1902

Boga, sledil je velik debacle in restavracija. Sedaj se zopet skuša oživiti v isti Franciji žalostne spomine jednega stoletja ali bojimo se, da bo ta nadarjeni narod zopet doživel polom. Ako se iz njega zopet s čilo močjo dvigne, kdo ve?!

Ob obstoječih ljudskošolskih razmerah v Avstriji ni nikakega bistvenega povoda, da bi se učiteljstvo v šolskem vprašanju stavilo v sovražno pozicijo nasproti duhovništvu.

In vendar se je dalo učiteljstvo v naši deželi v svoji večini zavesti, da išče spora, osebnega spora, z duhovnom, s katerim bi baš morala z ozirom na uspešno vzgojo iskati prijateljskega soglasja.

V stvari, v šoli sami ni iskati vzroka temu sporu, niti v socialnem oziru, saj sta učitelj in duhovnik takorekoč drug na drugega navezana na deželi.

Uzrok tiči v — političnem oziru.

Liberalizem v naših mestih bi rad naredil iz učiteljev na deželi nekake pionirje liberalizma. Naš liberalizem bi rad imel, da učiteljstvo hodi za njega po kostanj. Glej, jaz sem tvoj prijatelj, duhovnik tvoj sovražnik. Ti razširjaš prosveto, duhovnik je sovražnik kulture in prijatelj analfabetov. Duhovnik te hoče napraviti za mežnarja, in škornje mu boš moral snažiti; jaz, liberalizem, te pa naredim svobodnega.

Ta sirenski glas liberalizma je omamil marsikateri nesamostojen učiteljski značaj in zgodi se zadnja leta kaj čisto, da učitelj, ki prihaja na svoje novo mesto, pride tja že z mržnjo in sovraštvom v srcu do duhovnika, katerega čisto niti ne pozna osebno.

Take razmere, ko se smatra učitelj na deželi kot nekak načelni „antipaf“, so nezdrave in se pojavljajo žal tudi pri vzgoji mladine.

Nekaj se sedaj obrača na bolje, ko pametnejši že spregledujejo, kako frivolno se je učiteljstvo izrabljalo za strankarske namene nekaterih prvakov, ali na popolni preobrat še ne verujemo. Naglašamo pa, da načelnega vzroka za sedanje nasprotstvo ni, zato priporočamo svojim učiteljskim tovarišem prej ko mogoče — k nekdanji slogi nazaj v blagor šole in blagor ljudstva.

Venezuela dežela revolucij.

Ob času, ko razne evropske države preže na venezuelske državne dohodke, da odškodujejo svoje podanike za škodo, ki jo imajo večinoma od zadnjih ustankov, ne bo odveč, če čitatelje približje seznanimo z razmerami v venezuelski republiki in nje bojaželjnim prebivalstvom. Zgodovina dežele od njenega odkritja sem je nepretrgana vrsta notranjih bojov, grozovitosti in revolucij. Prebivalstvo je izmej vseh latinsko-ameriških republik najbolj uporno in, akoravno je bil v Venezueli prvi pričetek civilizacije in je ta dežela prva proglasila državljansko

svobodo. nima njeno prebivalstvo ne prave omike in ne svobode.

Dežela meri nekako milijon kvadratnih kilometrov ter leži ob severo-vzhodnem obrežju Južne Amerike. Pašniki, na katerih se pasejo velike črede goveje živine, tvorijo skoro polovico dežele, tretjina je obdelanega polja, tretjina pa odpade na gozde, v katerih prevladujejo banane, palme, anane in slična drevesa. Deželo namaka 1047 rek, katerih največja je Orinoko. Naravnih pristanišč je 62 ter do 50 zalivov. Naravno čudo v deželi je 1700 angleških čevljev nad morjem nahajajoče se jezero.

Glavno mesto ter sedež vlade in zunanjih zastopstev je Caracas, ki je po kratki železnici zvezano s prvim glavnim pristaniščem La Guaira, ki je sedaj blokirajo zunanje velesile, ter po daljši železnici na zapadni strani z drugim velikim pristaniščem Puerto Cabello, katerega utrdbe so nedavno bombardirale nemške in angleške vojne la-

Revolucije so v tej republiki skoro vedno na dnevnem redu. Ponavljajo se redno vsako leto. Skodijo pa največ državnim blagajnam, ker se zmagovavci in njih prijatelji bogato odškodujejo, a pogosto planejo tudi na imetje tujih trgovcev ter oplenijo vse, kar jim pride pod roke. Na ta način so nastale škode, ki jih sedaj hočejo imeti povrnjene Nemci, Angleži, Lahi in drugi.

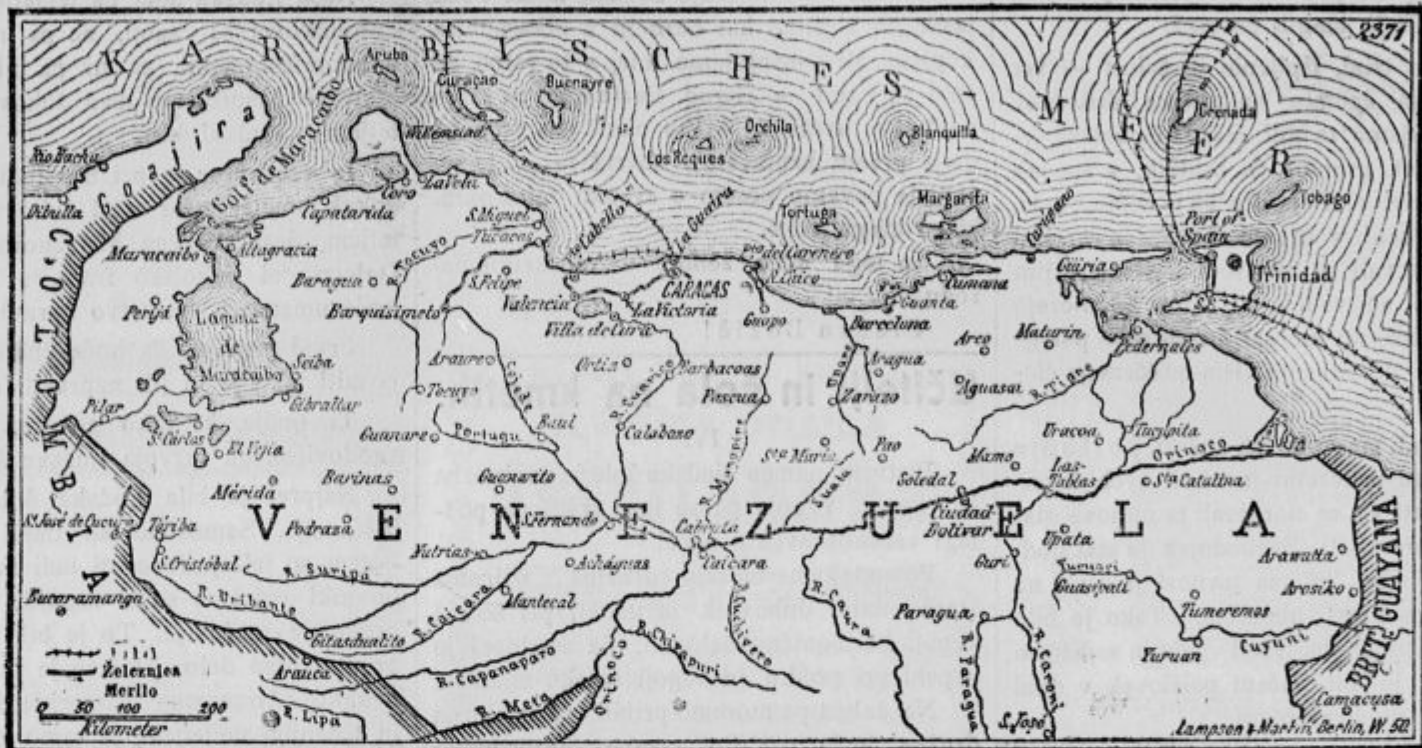
SedANJI predsednik Castro je namreč pred dvema letoma nabral v gorah ožjih somišljenikov, pridrl v glavno mesto Caracas, premagal tedanjega predsednika Andrada in se proglasil za predsednika. Živel je kot ptič ter vse nasprotnike pometal v ječe. Naravno, da mnogi s tem niso bili zadovoljni. Na čelo teh nezadovoljnih se je postavil trgovec Matos, a je bil po daljših bojih dne 4. novembra od Castra premagan pri mestu Viktoriji.

Sedaj pa so se oglasile evropske države za odškodnine, ker so mnogi evropski trgovci

doslej, potem pa, tako trdijo dalje poučeni krogi, je kriza neizogibna. Iz včerajšnjih najnovejših poročil je pa razvidno, da računajo na Dunaju samo s krizo v dunajskem kabinetu ter da se že ozirajo po sposobnih močeh za novo vlado. Nikakor pa seveda ni izključeno, da gre tudi Szell, ker mož si je s svojimi obljubami, ki jih ni mogel izpolniti, že toliko omajal stališče, da je v normalnih razmerah nemogoče. Mogoče je torej, da nam novo leto prinese kar dve kabinetni krizi.

Liberalci v nižje-avstrijskem deželnem zboru

se v sedanjem novem zasedanju [deželnega zbora silno slabo počutijo. Iz pisave židovsko-liberalnih glasil se razvidi, da so jeli še le sedaj prav pojmiti, kak pomen ima v zbornici 45 mož kršč. socialne stranke. Nekdaj vsemogočno židovstvo je danes v tem zastopu popolno brez vse moči in ne pride

dije. Pristaniško mesto, z zelo razvito trgovino, ki je večinoma v rokah evropskih trgovcev, broji do 10.000 prebivalcev, ter je za sedanje dogodke največje važnosti, ker se bo tu izvedla vsa operacija zunanji velesil.

Druga večja mesta so ob obrežju Barcelona, La Victoria, Villa de Cura, Valencia, Maracaibo, Vilemstad na otoku Curacao, in Carupano, v notranjem deželi pa Ciudad Bolivar in Barquisimeto.

Zakonodajstvo Venezuele obstoji iz kongresa. Ta se deli v senat in zbornico poslancev. Senatorje volijo poslanci, poslance pa ljudstvo, in sicer tako, da pride na 35.000 ljudi en zastopnik. Senat in zbornica skupno volita državni svet, obstoječ iz 16 mož, ki volijo predsednika. Sedanji predsednik je, kakor znano, neki oholi Castro, ki pa baje nima nobenih državnih zmoglosti in je prišel na krmilo le po slučajni zmagi kot vodja revolucije.

Tamkaj ravno prihaja. Njegove oči nekoga iščejo. Malo naprej zapazi Van Harena ter stopi takoj k njemu. „Nespametno sem ravnal, čisto napačno, toda obžalujem to in vse hočem kolikor mogoče popraviti. Ali mi hočeš odpustiti?“

„Iz srca Ti odpuščam, Poljanec.“

„Ali ti smem“, tiho nadaljuje Verheegen, „darovati prazno hišo?“

„Poljanec?“

„Naredi mi to veselje in sprejmi jo.“ Van Haren mu stisne roko. „Ali smem obiskati Friderika?“

„Le pridi, le, potem se še bolj pogovoriva.“

Še drugi sosedje so pristopili k Poljancu, da mu čistitajo k sinovemu ozdravljenju. „Sosedje“, pravi on, „ne zaslužim vašega sočutja, nisem po tem ravnal, a prepričani bodite, da vse popravim.“

Poljanec je ostal mož beseda. Kakor je bil prej svojeglaven in trmast, tako je bil zdaj pokoren in odnjenljiv v svojem obče-vanju z ljudmi. Z njegovim poboljšanjem sta se v hišo vrnila sreča in blagor, in vsako leto o Božični dobi župnik od njega pismo s stotakom, da osreči ta blagodušni dan revne župljane.

in naselniki mej vojsko imeli mnogo škode. Že med revolucijo l. 1898. do 1900. je okoli 40 nemških trgovcev zahtevalo odškodnine 1.7 milijonov frankov. Zadnji dve leti so imeli nemški naselniki zopet do 3 milijone frankov škode. Dalje je republika Venezuela dolžna neki berolinski banki 3 milijone frankov za železnico. Angležem je Venezuela precej dolžna že od l. 1802. za otok Patos. Terjatve imajo tudi Zedinjene države, Italija, Španija in Nizozemsko. Že lani je Nemčija poslala vojne ladje proti Venezueli. Sedaj so pa še Angleži stopili na noge, ter poslali vojne ladje, da zastražijo vse venezuelsko obrežje ter v določenih pristaniščih poberó vso carino za odškodnino. Venezuela je imela le nekaj malih vojnih ladij, a te so jim Angleži in Nemci že vzeli. Predsednik Castro je izprva pretel, da bode vse sovražnike potopil v morju, a sedaj že prosi potrpljenja, da dobi na posodo za odškodnine potrebnega drobiža. Ker so pristanišča zaprta, je v mestu Caracas že velika draginja. Ker se hoče tudi Italija pridružiti blokadi, zato Castru ne bode kazalo drugega, nego da izplača odškodnino, sicer mu razrušijo vsa mesta ob obrežju.

Körber in Szell pa nova kriza.

Ogreški kabinetni načelnik se je v soboto popoldne podal na Dunaj z najboljšimi upi, a naslednji dan zvečer se je potrt vračal domov, ker ni tega dosegel, kar je obljubil svojim zvestim Madjarom za novo leto. Vendar razpor, če verjamemo vladnim in polvladnim listom, ni več velik. Urejena so, tako trdi neki list, vsa gospodarska in prometna vprašanja mej Avstrijo in Ogrsko in komaj bi se še dobila kaka majhna stvar, ki bi ne bila uravnana in dogovorjena do zadnje pičice; vse je že v najlepšem redu, ko bi le ne manjkalo na dotičnih operativnih odpisov obeh vlad. — Tako malenkostne so baje difference mej Koerberjem in Szellom v nagodbenem vprašanju in vendar pogajanja še danes niso završena. Szellu pa to ni ljubo in če prav nima nikakega tehtnega razloga, hoče dne 31. t. m. vse delo imeti pod streho. Z njim se pa, kakor javljajo iz budimpeštanskih parlamentarnih krogov, strinjajo tudi v najvišjih krogih, ker so se odločujoči faktorji že jeli bati za ugled monarhije. Če bo pa imel Szell pri svojem »najzadnjem« potovanju enako smolo kot

prav nikjer v poštah. Vkljub temu se je pa ta stranka tolažila do najnovejšega časa vsaj s to nado, da je ne puste na cedilu veleposelniki in nemški nacionalci. Kakor se pa razvidi iz poročila dunajske židinke, je splaval po vodi tudi ta edini up. Obe imenovani stranki sta se namreč konstituirali kot popolno samostojni stranki ter ne marata nič vedeti o skupnem klubu. To ima pa seveda silno slabe posledice pri volitvi v razne odseke. Liberalci si sedaj ne vedo drugače pomagati iz zadrege, nego s tem, da usiljujejo obema opozicijskima strankama za verifikacijski in volivni odsek svojega Lindheima, ki je bil »že 25 let član fin. odseka in uživa spoštovanje pri vseh strankah«. Mogoče se jim posreči ta poskus, ker se v sovraštvu do kršč. socialcev nacionalci prav nič manj ne odklikujejo nego liberalci, vendar ni izključeno, da bodo prvi raje poskrbeli za mandate za svoje ljudi, kot pa za liberalce. Kajpada je kršč. socialcem popolno vse eno, naj bo opozicija zastopana v odseku po manj ali bolj liberalnem prvaku, ker se pri svojih sklepih itak ne bodo ozirali nanj.

Saška prestolonaslednica Lujza Antonijeta.

Senzačno atero imajo sedaj na saškem kraljevem dvoru. Prestolonaslednica je, kot smo včeraj sporočili, v noči od 11. do 12. decembra pobegnila iz Solnograda v inozemlje ter pretrgala vse zveze s sorodniki. Saška prestolonaslednica Lujza je sedaj v 32. letu. Rojena je bila 2. septembra 1870 kot drugi otrok vojvoda Ferdinanda IV. toskanskega iz drugega zakona s princezino Alice bourbonako v Solnogradu. Prestolonaslednik Friderik Avgust, ki je dopolnil 36 let, se je poročil z njo na Dunaju dne 21. novembra 1891. Bivala sta večinoma v Draždanih. Zakon je veljal doslej za prav srečen. Dobila sta pet otrok: tri prince in dve princezini. Prestolonaslednik se je v zadnjem času udeleževal lova okoli Solnograda ter se nedavno pri padcu ponesrečil.

Glasovi o najnovejši francoski aferi.

V Franciji ne morejo živeti brez afer in srečno so prijadrili do nove Humbertove afere, ki preti imeti za obstoječe razmere enak ali pa še mnogo večji učinek, kot panna ali Dreyfusova afera. To se razvidi najbolj iz pisave francoskega časopisja. Vlad

spoznala Poljanec in žena, da jima sin ostane živ.

„Častitam vam“, pové zdravnik, „vaš sin je rešen. To bodo prazniki, kaj ne mati?“

In ko so o polnoči zapeli zvonovi — kako veselo so peli! — vabeč k polnočnici, je klical Poljanec z ženo pri jaslicah, da zahvalita Jezusa, ki se je rodil v revnem hlevu, za veliko milost, katero jima je skazal.

„Mnogo moram popraviti“, pravi Poljanec, ko sta vstala. „Hudo sem delal, pohujševal sem druge in tebe, ljuba žena, sem žalil. Ali mi moreš odpustiti?“

„Gunther, tako sem srečna, kakor le more človek na zemlji srečen biti.“

Drugi dan se je Poljanec z ženo odpravil k veliki sv. maši. Kako lepo se mu je vse zdelo v cerkvi, kamor že več mesecev ni stopil, kako mogočno so pele orglje, a nad vse krasne so se njegovim očem kazale jaslice! Ne, tako lepo ni bilo še nikdar!

„Mir ljudem na zemlji, ki so svete volje!“ je odmevalo tudi v njegovem srcu.

Pred cerkvijo so postajali župljani, da si vzajemno voščijo srečne in vesele praznike. Poljanca so videli v cerkvi in njegova pobožnost jih je vspodbujala. Dobri vaščani so mu odpustili prevzetnost in razžaljenja, da se veselé njegovega poboljšanja.

nasprotni listi trdijo predvsem, da se bo vlada na kak način dogovorila s Humbertovim, da ne bodo povedali preveč ter prizanesli gotovim politikom. Za to uslugo jim pa zagotove nizko kazen in bližnje pomiloščenje. Kakor se je sklenila svojedobno z Artonom beneška pogodba, tako bomo sedaj doživeli pogodbo z Madridom. Posebno veliko posla bo imel pravosodni minister Vallé, da obvaruje pred javnim madežem Waldeck-Rousseau-a, o katerem ve baje Humbertova čudne reči. Vendar bo neki posledica te afere vse drugačna; utrdila bo omajano Combesovo stališče. Že davno smo vedeli, pravi „Libre Parole“, da se umakne Combes koncem januarja in da mu sledi kabinet Rouvier. Humbertova afera mu bo pa podaljšala ministersko življenje vsaj do velike noči, kajti takega kabineta, ki je podal „toliko skrb“ za enakost vseh ljudi pred zakonom, vendar ne sme nihče strmoglaviti, ker bi se potem lahko reklo, da so kabinet kaznovali radi tega, ker je storil svojo dolžnost. — Tako piše imenovani list le bolj v šali, vladni listi pa z vso resnostjo isto potrjujejo ter posebno radi naglašajo, da ni noben član sedanje vlade niti najmanj občeval s Humbertovimi, da v „Petit Bleu“ izjavlja Combesov sin, da noben član vlade Humbertovih niti ne pozna, ter pravi, da je to slučaj, ker bi lahko prišli v zvezo z rodbino kakega bivšega pravosodnega ministra.

Če po „Gauloisu“ še povemo, kako je vesel pravosodni minister, ki je zaklical: „Zopet jih imamo!“, kot bi se šlo recimo za Aljaško-Lotarinško, povedali smo dovolj, kako namerava vlada izrabiti v svojo korist to najnovejšo afero.

Pa tudi Izrael je marljivo na delu, in ker ne more drugega najti v svoje opravičenje, pripoveduje strmečemu svetu, kako Humbertovi vplivajo na nacionalistiške ter protisemitske kroge, da pridobe zase kroge, ki izhaja iz njih porota. Namen je pač prozoren: Preveliko naklonjenost framsonske vlade napram Humbertovim hočejo podtakniti katoličanom ter obenem čifutsko umazanost in sleparstvo naprtiti antisemitom.

Dnevne v nemškem državnem zboru.

Berolinski „Lokal Anzeiger“ ve poročati iz krogov zveznega sveta, da bo kmalu povoljno rešena dolgotrajna zadeva glede uvedbe dnevnin za državne poslance. Imenovani list izjavlja, da so na merodajnem mestu opustili zadnji pomislek proti uvedbi dnevnin ter da se zvezni svet še tekom te zime obširneje peča s tozadevnim zakonom, ki ga je prej sklenila poslanska zbornica, uveljavil bi se pa še le v drugi legislativni dobi, ker ta itak kmalu poteče. Merodajni krogi so uvideli potrebo uvedbe dnevnin posebno v zadnji razpravi o carinskem tarifu, pri kateri bi večkrat ne bilo prisotnih niti sto poslancev, če bi se večini ne bilo šlo za zmago njene stvari. Dnevne bodo znašale 20 mark.

Iz brzojavk.

Verifikacija volitev v nižjeavstrijskem dežel. zboru. Odseku so došli ugovori proti izvolitvi poslancev Schmiel, Marchet, dr. Kolisko, prof. Schwarz. Poročevalec dr. Scheicher priporoča v potrjevanje vse, le ne poslance Seitz, ki je bil voljen v treh sekcijah. — Gorenjeavstrijski deželni zbor je včeraj sklenil budgetni provizorij in odgodil zasedanje. — Ruski zunanji minister grof Lambsdorf je včeraj došel v Budimpešto in se danes zjutraj odpeljal proti jugu. — Turška vlada proti upornikom. Sultanova vlada je izdala ukaz, da se morajo aretirati tekom 20 dni vsi provzročitelji nemirov. — Posredovanje v zadevi Venezele. Uradno se javlja iz Washingtona, da predsednik Roosevelt doslej še ni prejel formalne prošnje za posredovanje. — Belgijska vlada namerava predložiti parlamentu nov šolski zakon. Liberalci kriče o načrtu, ki ga še ne poznajo, da bo izrcel mladino popolnemu vplivu cerkve. — Konzistorij v Vatikanu je sedaj definitivno določen za mesec februar. — O razdelitvi čeških okrajev je

na mnogobrojno obiskanem shodu v Pragi govoril baron Rieger. Zavrzel je kajpada nemški načrt. — Volitev deželnega odbora v moravskem deželnem zboru je bila v skupini kmečkih občin zelo živahna. Nasproti sta si stala dr. Stransky in dr. Šileny. Ker noben kandidat ni dobil večine in ker Stransky ni hotel izjaviti, da odloži v slučaju izvolitve držav. zborni mandat, je bil zopet izvoljen posl. Razkošny.

Glas iz Češke.

Iz Prage, 19. dec.

(Češki napredek. — Praga in Pariz. — Hyenizem. — Razno.) Strmé in z opravičenim zavidanjem gleda Slovenec na velikanski napredek češkega naroda. Še ni minulo 120 let, ko je moral Hanka z Hankensteina (1783) svetlo dokazovati v nemškem spisu „Empfehlung(!) der böhmischen Sprache“, da češčina še ni do cela izumrla in še le l. 1806. je izšel prvi češki časopis „Hlasatel“, — in sedaj ta ogromni razvoj v vedi, umetnostih, v leposlovju, na gospodarskem in političnem polju! To veliko število dnevnikov (z 60—80.000 izvodov na dan!) In ta celi gaj tedenskih listov, vsako malo mestece ima celo po dva! Ta svetovnoznana češka tovarniška podjetja, te veličastne palače čeških denarnih zavodov, te krasne gledališke stavbe! In ti mili češki umetniki, slikarji in pevci, ti vzorni učenjaki! Nemštvo na Češkem nima temu nasproti postaviti ničesa! Od tistih dob, ko so si nehali izposojevati svoje učenjake in umetnike iz vrst čeških renegatov, se ni pokazal med Nemci več nobeden znameniti mož na Češkem. Staročehi do konca dobe svoje politične nadvlade se niso mogli čisto otresti starih tradicij, ki so jih vezali z nemštvom, — uvidel je to sam Rieger in zategadelj stopil s pozorišča in ves narod ga slavi! — Še le ko so Čehi potem pretrgali z nemštvom vse zveze, začeli so orjaško napredovati. Niti v političnem ugledu to ni škodovalo. Citali ste zadnje dneve po časopisih, da je med novoimenovanimi udi dunajske gospodske zbor. zopet 5 odličnih Čehov. Vseh skupaj je tedaj Čehov tam že 15! Slovenci pa morajo enaka mesta prepuščati vedno le svojim „ljubim“ nemškim zaveznikom! Liberalen Nemec že zaradi svoje odgoje ne more nikdar biti prijatelj Slovanu! Komaj se začneja zavedati svoje narodnosti, vcepi se mu tudi že prepričanje, da je Slovan človek nižje vrste — „Slave!“ Pravi zgled takega je njihov filozof Nietzsche. Svoje Nemce uči: „Nemški narod je poklican postati narod orjakov; iz njega se ima po umni vzgoji naroditi „Ueber-Mensch“, višje človeško bitje, in iz tega nastane novi vladajoči narod, vse drugo boče se zakrnilo v pritlikovske in duševno malo razvite debelušne sužnje!“ In ta neumnost vzbuja z nenavadno močjo nemško samozavest! Darwin je precej pozabljen, tembolj pa razvijajo nemški profesorji visokih praških šol te Nietzsche-jeve bedarije tudi zunaj univerze v takozvanih „ljudskih predavanjih“ in napolnjujejo svoje siromake z brezmejnimi, neznošnim napuhom. Zaradi tega napuha so se ločili Čehi popolnoma od Nemcev, tudi katoliška češka stranka je v tem v soglasji z ostalimi strankami. Blížnjemu škodovali, ga sovražiti, prepoveduje krščanska ljubezen, izkušnja uči, da je najugodnejši slučaj, če je iskal Nemec prijateljstvo Slovanu, bil ta, da ga je izkoristil v svoje sebične namene; če je pa prišla priložnost se hvaležnega skazati za slovansko odkritosrčno sodelovanje, našel je Nemec vedno na cente razlogov se ogniti hvaležnosti. — Prijateljstvo med Čehi in Francozi se resno in vestno neguje. Ni to samo šport, marveč v Čehih živi trdno prepričanje, da bi mogel priti trenutek, ko bo francoska pomoč neprecenljive vrednosti nasproti oholemu sosedu. Pretečeni teden prišla je v Prago vest, da so v Parizu novo ulico krstili na „rue du Prague“ (praške ulice.) Čehi se hočejo Parizanom izkazati hvaležne in bodo najbrž imenovali po prekopi nastali otok nasproti Višehradu na smihovski strani na Vltavi: „île de Paris“ (pariški otok), ter ga spremenili z nasadi v krasen zabavni prostor.

Kaj pa je „hyenizem“? To je neka čisto nova prikazen v narodnostnem boju na Češkem. V Duchovem namreč, kjer imajo Nemci večino v občinskem zastopu, dal je že lani nemški župan vse češke napise na pokopališčih odstraniti na celo vandalski način in nobenega novega s češkim napisom ne pusti več na grobu postaviti. Temu vzhodu sledili so v novjšem času občinski zastopi v Ledvicah, Chabarovicah i. dr. Iz gole krvoločnosti tedaj rušiti grobove in niti pokojnih ne pustiti v miru božjem, to početje imenujejo češki listi prav primerno hijensko početje — hyenizem!

Sedaj pa še nekaj „raznih“ novic. Ta teden vršila se je pred praško poroto letos že tretja pravda radi „falšovanj“ matičnih knjig in plemiških listin in se končala se vé tudi z obsodbo. Letos v tretjokrat resen opomin vsem, ki vodijo matične knjige, ne dati iz rok, posebno še ne potujočim „genealogom.“ V „Svatovaclavski“ pride menda le do konkurza. Manjka še vedno 3.000.000 K. Oj, to bo de kletve po Pragi prihodnjih 10 let! Kakor šakali pa prežijo v ozadi „evangelicki“ in v njih družbi odpadniki (Masafyk, Herben i dr.) in se že več ne morajo načakati trenutka, da bi zagnali s huronskim navdušenjem svoj „Pryč od Rima!“ Vpraša se, ali bo pač češka duhovščina zadosti močna prebiti in premagati vse stare in še te na novo nastale potežkoče brez škode za vero in narod? Da, tudi za narod, ker „evangelicki“ postali se pravi postati „prusak!“

Iz Bohinja.

Bohinjska večerna pošta se bliža bistriški dolini. Noč je že. Gosta megla leži v ozkih, globokih, na debelo zasneženih „Štengah“, kakor imenujejo Bohinjci solesko, po kateri vije cesta v Bohinj. Komaj se čuje tiho šumenje Save, katero je mraz skoraj izsušil. Včasih pa se razleže po ozki dolini tanki, čisti glas zvoncev poštnih konj, ako privozijo na bolj odprto mesto. Poštni voz je preobložen z zaboji, zvežnji, vrečami, kovčegi, koši in koski. Potniki, ki sede v njem, so sedeže naročili morda že več dni poprej. Ko bi bohinjska pošta hotela ustreči vsem zahtevam, ki jih zadnji čas stavi občinstvo do nje, bi morala delati čudeže. Vse sili v Bohinj, kakor bi se v bohinjskem predoru kopalo zlato in ne prst, ali prav za prav blato. Zakaj delo v predoru je tako umazano, da se celó delavci, ki so že kopali v raznih alpskih predorih, ne vedo spominjati, da bi bili kje našli tako čudno zemljo, kakor je v Bohinju. Svet, skozi katerega gre predor, je skoraj sama ilovica, ki je v jami tako trda, da jo morajo streljati z dinamitom. Ko jo pripeljejo vun, in jo namoči dež, se pa izpremeni v najmečje blato, ki se prime obuvale kakor smola. Ker v več krajih pritoka voda v predor, se tudi v njem ilovica po tleh mehča, in nepopisljiva brozga pokriva tla čez in čez.

Kjer v predoru še ni dodelan vodotok, in kjer še ni posuto z gramozom, ond morajo ubogi delavci do gležnjev bresti po razmokli, omehčani ilovici in pri tem dihati strupene dinamitne pline.

Pa to jih ne straši. Trumoma hite v Bohinj.

Noč in dan drdraje skozi Štenge vozovi, ki prevažajo številne potnike. Včasih je po zimi sneg zamel cestu v Štengah; letos je ne more; naj bi ga padlo še toliko, vsega sproti pregazijo in prevozijo.

Nenavaden prizor se nudi potniku, ki gre proti Bohinju zvečer. Že eno uro prej, preden pride do Bohinjske Bistrice, vidi močno svetlobo nad hribi, ki obkrožajo bistriško dolino. Kdor ne ve temu vzroka, se prestraši misleč, da Bistrica gori. Na pošti, ki prihaja v Bohinj zvečer, se to presenečenje redno opaža. Tujec se plaho nagiba skozi okno iz poštnega voza in gleda bliščečesvetlo meglo, ki se dviga izza Ajdovskega gradca, kakor sopar iz kotla. Potolaži ga pa postiljon, Bohinjec od Stare Fužine, in mu pove, da svetloba prihaja od številnih električnih luči, ki so v dolgi vrsti razpostavljene skoro preko cele spodnje bohinjske doline. Vse torišče med vhomom v predor in Ajdovskim gradcem je razsvetljeno, ker ond tudi ponoči prevažajo prst, izkopano v predoru, jo mečejo na nasipe, nakladajo kamenje in cement ter vozijo v predor, polagajo nove tire, pripravljajo lesene tramove in opore, nasipujejo gramoz, merijo, hodijo na delo in z dela in begajo semtertje, kakor bi jim bila nevidna oblast prepovedala najmanjši oddihljaj.

Čaroben je prizor, ki ga nudi bistriško polje ponoči. Crne sence delavcev begajo kakor strahovi po obširnem prostoru, ki ga razsvetljuje bela električna luč. Mali parni stroji piskajo in sopihajo po zaslinih tirih ter prevažajo prst in zidarsko gradivo.

Mojstri in nadzorniki dele povelja, slišijo se glasni klici v najrazličnejših evropskih jezikih. Čuješ govoriti slovensko, nemško, italijansko, češko, poljsko, hrvatsko, bolgarsko i. t. d. Seveda najbolj domače se čutijo Italijani. Podjetnik grof Ceconi najraje najema Italijane. Med svojimi italijanskimi delavci ima pač še marsikakega veterana, ki je pod njegovim poveljstvom pomagal vrtati veliki predor Monte Aquila v Abruzzih. Ta predor je delal grof Ceconi sedem let! Samo ob sebi je umljivo, da Ceconi za vsako važnejše delo najraje vzame že preje izkušenega delavca, ki se je preril z njim vred skozi marsikak hrib, in katerega ni treba nič več učiti. Taki možje mu štedijo čas in denar. Zaradi tega je med tujci, bivajočimi v Bohinju, največ Italijanov, in tem se kar na prvi pogled vidi, kako se

zavedajo, da so postali „odločujoč faktor“ v tihi bohinjski dolini.

Sicer se pa rabi mnogo delavcev tudi za razna zunanja dela in tu število Italijanov ne prevladuje tako, kakor v predoru samem. Od Bistrice pa skoraj do bohinjskega jezera bodo zgradili ozkotirno železnico, ki bo dovažala obrezan kamen in gramoz. Precejšnji kos te proge je že dovršen.

Iz bistriške elektrarne napeljujejo prav sedaj elektriko črez hribe na gorobla stran, da bi tudi elektrika svetila in gnala v predor svež zrak.

Na bohinjski strani so bili že začeli z elektriko vrtati strelne luknje za dinamit, pa so kmalu opustili, in grof Ceconi sedaj baje namerava izvrtati ta predor samo z ročnim delom, brez vrtnih strojev. Celó za razsvetljavo v predoru ne uporablja elektrike, marveč ima vsak delavec svojo svetilno, v kateri gori oljno olje.

Močan stroj, stoječ v bistriški elektrarni, piha po širokih cevah zrak v predor. Vendar to ne pomaga mnogo. Ob vhomu v predor se sicer vidi, kako se neprestano vali vun siv sopar, ki sestaja iz gorkega zraka in dinamitovih plinov. V jami pa je vkljub temu jako neprijeten, težak vzduh; skoraj vsi, ki delajo notri, so vpadli, suhi, in na obrazu jim je od daleč poznati nezdravo, rumeno barvo.

V predoru dela vedno po 300 delavcev. Nekateri vrtajo strelne luknje, jih zakladajo z dinamitom in zažigajo. Drugi nakladajo izstreljeno gradivo, zopet drugi je odvažajo vun. Tesarji podpirajo zemljo z mogočnimi hlodi. Nekateri s sesalkami odstranjajo vodo, ki sili v rov. Spet drugi pripravljajo na raznih mestih gradivo za obok, zidarji pa prihajajo za njimi in skladaajo velikanske štirioglate kamne v mogočen, 9 metrov širok obok.

Nenavadna sreča spremlja delo v bohinjskem predoru. Dve leti že delajo in pripetila se je še le ena nesreča.

To je kaj posebnega za tako nevarno delo. Bog daj, da bi sreča spremljala podjetje do konca, ki je še daleč. Zadnji obrok, do katerega mora biti delo izvršeno, je namreč šele 1. oktober 1905.

Volitve v okrožno blagajno.

Zagreb, 21. grudnia.

Minoli petek so zagrebški del uslužbenici volili svoje zastopnike v okrožno blagajno. Volitev je bila jako živahna; stali sta si nasproti zedinjena hrvatska del. stranka in pa socialno demokratska, ki je doslej imela blagajno v rokah Uprava je bila doslej taka, da socialno demokratska stranka sama ni bila z njo zadovoljna. Redarstvo je bilo na nogah, a ni imelo posla, ker se je volitev dostojno in mirno vršila. Zmagali so socialni demokratje s 1480 glasovi proti 1197, ki jih je oddala hrvatska stranka. Volitev je odločilo blizu 500 delavcev velike strojarne, ki je židovsko podjetje. Židje se sicer v javnosti kažejo privržence narodne stranke, toda kadar jim kaže.

Židje so le navidezno narodni, ko pa so dovolj močni, odločujejo na svojo korist. Hrvatskim delavcem pa bodi zadnji poraz resen opomin, da se bolje organizirajo. Hrvatska stranka je sicer vložila priziv zaradi raznih nerednostij, ali dvomljivo je, da bi vlada ugodila prizivu. V soboto so volili delodajalci po svoji volji, ker so bili edini.

Otvoritev deželnega zbora na Dunaju.

Dunaj, 20. dec.

V petek, 16. t. m., se je otvoril na Dunaju nižjeavstrijski deželni zbor. Sicer so zadnji mesec židovski in liberalni listi vedno povdarjali, da so bile volitve v deželni zbor samo lokalnega pomena, da so s tem olepšavali svoj poraz in bagatelizirali sijajno zmago krščansko-socialne stranke, vendar so bili v zadnjem času vsi radovedni, kako bodo nastopili antisemiti, ko jim vlada ni potrdila princa Lichtensteina, ki so ga krščanski socialci kandidirali za deželnega maršala. Navada je namreč, da vlada izvoli deželnim glavarjem pristaša one stranke, ki je po številu v deželnem zboru najmočnejša. To sicer ni določeno v zakonu, vendar pa je to navada, ki jo vlada upošteva v vseh kronovinah. Samo na Dunaju so prezrli mogočno krščansko-socialno stranko, in ko so le-ti priporočali vladi, naj imenuje zaslužnega princa Lichtensteina deželnim maršalom, je ta baje rekla: Sedaj pa nalašč ne! Tako se v Avstriji prezirajo one stranke, ki se bore za pravo prečo narodov in celokupne države, podpirajo pa breznačelne, celo protidinastične stranke. In potem se vlada še čudi, da izginja patriotizem v državi!

Deželnim maršalom je bil imenovan infurirani opat Frigidian Schmolck. Mi nimamo nič proti temu, da so za to častno mesto izbrali visokega cerkvenega dostojanstvenika, dasi je to v Avstriji nekaj izrednega, vendar pa moramo upoštevati razmere, v ka-

terih je bil deželni glavarjem izvoljen prelat Schmolck.

Bilo je pred volitvami, ko so liberalni veleposestniki sklenili kompromis s konservativnimi, ali bolje rečeno: liberalci so milostno dovolili, da smejo njih konservativni tovariši izmed 16 poslancev iz svoje srede določiti tri, toda le pod pogojem, da bodo ti trije možje v vseh vprašanjih, izvzemši verska, glasovali z liberalci. In na podlagi tega kompromisa je bil izvoljen tudi opat Schmolck. Pač žalostno, da cerkveni dostojanstvenik dela štafažo liberalcem, da je takorekoč iz liberalnih jaslji. Pa kaj bi se temu čudili? Saj pripada 80 letni opat benediktinec v Melku, Aleksander Karl, naravnost zvezi liberalnih veleposestnikov! Mož je gotovo še iz prazgodovinske dobe.

Takega slamnatega moža je vlada imenovala deželnim maršalom. Ni čuda, da se je zanj zavzelo židovsko in liberalno časopisje, ki slika opata Schmolcka kot vzor duhovnika in politika in ga stavi v nasprotje z drugo duhovščino. Če pa tako časopisje hvali svečenika, je to dvomljivo spričevalo za dotičnega.

Deželni predsednik Kielmansegg je otvoril deželni zbor in povabil Schmolcka, naj zavzame svoje mesto. V slavnostnem ornatu je „der milde Priester“, kakor ga imenuje Izrael, „s sonornim glasom“ pričel govoriti svoj nastopni govor. Navada je bila dosedaj, da so poslanci stoji poslušali ta govor deželnega glavarja. „Cemu bi stali?“ so se povpraševali antisemiti, in se vsedli kot en mož. „Pomirjevalno“ in „ljubeznivo“ je govoril Schmolck, katerega liberalci slikajo kot izvrstnega govornika. Molče so vzeli antisemiti njegove besede na znanje, med tem ko mu je manjšina ploskala. Ko pa je par besedij izpregovoril namestnik deželnega glavarja, dunajski podžupan Strobach, je demonstrativno vstala večina in mu burno ploskala.

Ne proti poslancu Schmolcku, še manj proti duhovniku Schmolcku, so demonstrirali krščanski socialci. Hoteli so s tem svojim činom pokazati vladi, da se ne puste prezirati. Antisemitska večina je tako močna, da proti njej vlada ne opravi ničesar. To svojo moč so antisemiti pokazali takoj v prvi seji pri volitvi deželnih odbornikov. Med 6 odborniki je antisemitov 5, Majer, Steiner, dr. Gessmann, dr. Pattai, dr. Scheicher. Liberalci in nacionalci, ki so imeli poprej 2 odbornika, nimajo sedaj nobenega.

45 mož-korenjakov šteje „antisemitska zveza“ v dunajskem deželnem zboru; vodstvo stranke so izročili spretnim rokam dr. Luegerja. Kako malenkostne so v primeri z njimi druge stranke! Nemška ljudska stranka, ki se je pred volitvijo bahala, da bo najmočnejša stranka v deželnem zboru, šteje borih 8 poslancev, katerim načeluje Voelkl, „das Bürgermeisterlein von St. Pölten“; liberalni klub pa šteje samo 6 mož. Kakor poroča „Kikeriki“, se je ustanovil tudi socialno-demokratski klub; odbor se je sestavil tako-le: Predsednik: Seitz; podprednik: Seitz; tajnik: Seitz; zapisnikar: Seitz. Vsi odborniki so bili voljeni enoglasno. Tudi dr. Adler bi bil rad pristopil temu klubu, pa je imel smolo, da je pri volitvi propadel.

—c.

Vabilo na naročbo.

S 1. januarjem se pričinja nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEČ“

velja za ljubljanske naročnike v upravnistvu:

Vse leto 20 kron. | Četrta leta . 5 kron.
Pol leta 10 „ | Jeden mesec 1 K 70 h
Za pošiljanje na dom je plačati 20 h na mesec.

Po pošti pošiljan velja:

Vse leto 26 kron. | Četrta leta . 6 K 50 h
Pol leta 13 „ | Jeden mesec 2 K 20 h

Plačuje se naprej.

Na naročila brez priložene naročnine se ne ozira.

Upravnistvo „Slovenca“.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 24. decembra.

„V podkrepljenje“. Pod tem naslovom je napisala tržaška „Edinost“ 6 — reci šest — uvodnih člankov, v katerih dokazuje, da katoliško-narodna stranka ne more „tirati slovanske politike“ zaradi svojega „voditelja“. Tega voditelja pa „Edinost“ v vseh šestih člankih ne imenuje. Ona le dokazuje, da „cerkveni poglavarji“ ne morejo

„tirati slovanske politike“. Mi smo jo pustili, da je izlila svojo vodo. Zdaj ji pa kratko odgovorjamo: Katol.-narodna stranka je organizirana doslej samo na Kranjskem. Osnovana je na najširjem demokratiškem temelju. Na stotine zaupnikov iz vseh stanov je popolnoma svobodno izvolilo vodstvo stranke. To vodstvo gre v verskih vprašanjih z ljubljanskim škofom, v političnih in gospodarskih vprašanjih gre pa skof z ljudstvom. Ako se „Edinost“ ta politika ne zdi „slovanska“, je odvisno samo od njenega zasebnega okusa, ki pa ni posebno priporočila vreden. Ta politika je najboljša, je najbolj ljudska, in ker je naše ljudstvo slovensko, tudi najbolj slovenska. Osnujte Vi v Trstu tako slovensko ljudsko katoliško stranko, pa boste videli, da dosežete več, kakor pa s svojo vodeno politiko, katere vpliv opazujemo samo v kavarni „Commercio“ in na papirju „Edinosti“. Namestu da pišete take prazne in brezupne članke z brezštevilnimi serijami, obdelujte v „Edinosti“ rajši socialna in gospodarska vprašanja, da Vam ne bo vse delavstvo uhajalo v socialno demokracijo!

Različni Nemci. Liberalci napadajo g. Podgorca, ker hoče v Celovcu ustvariti denarno centralo za Koroško. In ker so, iz početka vsaj, prisiljeni Slovenci, opirati se na že obstoječo organizacijo nemških krščanskih socialcev, zato upijejo, da hoče z »zvezo z Nemci« g. Podgorca izdati slovensko narodnost. A le počasi, pristaši Nj. eks-celence, g. barona Schwegeln! Slovenske posojilnice mislijo vstopiti le tedaj v zvezo, ako se jim garantira popolna enakopravnost glede jezika. Ako oni ojačijo krščanske socialce, koristijo svoji narodnosti, ker pomagajo premagati najhujšega sovražnika slovenskega, nemški nacionalizem. Na vsak način mora priti do tega, da na Koroškem, kjer je le ena tretjina Slovencev, ti podpirajo ono stranko, katera jim hoče dati enakopravnost v deželi. Boj liberalizmu in nemškemu nacionalizmu! Je edino pametna parola na Koroškem. Liberalci so pa zvezani z onimi, kateri so v svojem »binkoštnem programu« določili, da Slovincem vzemo njih zemlje ter ponemčijo na narod popolnoma. To je izdajalstvo. Liberalci torej nimajo nič vzroka, napadati dobro premišljene namere g. Podgorca.

Promocija Slovencev na češki univerzi. „Hlas Naroda“ piše: V mali promociji dvorani Karlo Ferdinandove univerze v Pragi je pretečenega tedna dosegel čast doktorja prava mladi Slovenec g. I. U. dr. Gvido Srnec, sin znanega advokata in slovenskega prvaka v Celju, ob navzočnosti rektorja dvornega svetnika prof. dr. Horbacevskega, dekana juridične fakultete prof. dr. Braf, promotorja prof. dr. Hennerja in mnogih povabljenih gostov, izmed njih je bila večina slovenskih visokošolcev. G. Srnec ki je še le 23 let star, je absolviral nemško gimnazijo v Celju, po tem se je podal v Prago. Rigoroziral je češko in nemško, zadnjo skušnjo je delal popolno v češkem jeziku. Pri dveh rigorozih je bil odlikovan, dasiravno je dokončal prava še le v poletnem semestru. Profesor Braf je te okoliščine z veseljem poudarjal in izrazil nado, da bo imenovani znanost, ki si jo je tukaj pridobil, koristno porabil v svoji domovini. Po promocijskem aktu se je g. Srnec s pri srčnim nagovorom obrnil do svojih kolegov, ki so mu pristržno zaklicali „Živio!“

Proglajenje nadvojvodinje Marije Avstrijske za blaženo. Sv. oče je prejel, kot smo omenili, že več prošenj, naj bi se proglasila mej blažene nadvojvodinje Marija Avstrijska. Sedaj je došla v tej zadevi tudi prošnja Nj. veličanstva cesarja s podpisi vseh doraslih nadvojvod in nadvojvodinj. Cesarjevo adreso je potom papeževnega drž. tajništva že prejela kongregacija svetih obredov.

Puščavnik od Sv. Lenarta — zmrznil? Iz Železnikov se nam piše: Nekaj časa je popoln molk v naši dolini. Se celo puščavnik od Sv. Lenarta se nič več ne oglasi. Imeli smo lepo zabavo, kadar je vzel pero v roko in skušal z njim te preklicane klerikalce pobiti. Toda zdaj je pa mož baje zmrznil. Skrivnostno si ljudje šepetajo, da ne gre več med ljudi, zlasti pa v Selca ne, odkar je zašla zvezda daleč dol v

Ribnico. Pri nas je razpisano na dvorazrednici drugo učno mesto. Nekateri si skrivnostno šepetajo, da bi se g. G. rad premaknil s hriba v dolino ter zato molči in ne pride nič na dan, da bi ne obračal pozornosti ljudij na se, ki se ga branijo z vsemi štirimi v dolino, zlasti pa v naš trg. Toda zapomni naj si g. G., da nismo še pozabili njegovega razdiralnega delovanja in naj upu da slovo! Pri nas potrebujemo delavnih mož, ne pa zabavljalcev. Ako mogoče selški g. župan njega potrebuje, naj se oglasi! Pri nas ga ne potrebujemo.

Slovenski liberalci proti kmetu za zagrizene Lahone. Včerajšnji »Narod« dveke nekaj o vogrski grajščini. Napram »Narodovim« lažem priobčujemo naslednje pojasnilo: Kakor smo že omenili, je kupil I. Nagloš, zagrizen Italijanaš iz Kormina, obširno posestvo grofa Coronini-Kronberg na Vogrskem za 260 000 K. To posestvo obdelujejo kmetje in sicer rod za rodom tako, da se čutijo na njem popolnoma udomačene. Ko so torej izvedeli, da misli grčf prodati posestvo, porodila se je v njih popolnoma naravna želja, da bi to posestvo, ako le mogoče, ostalo v njih rokah. Ker so vedeli, da sami brez druge pomoči ne bi mogli doseči tega namena, obrnili so se do oseb, v katere so imeli zaupanje, ter jih prosili pomoči. In res je prišlo tako daleč, da se je »Centralna posojilnica« začela za to v narodno gospodarskem oziru jako važno zadevo zanimati. In je bila tudi priprava omenjeno posestvo za kmete kupiti, ako bi bil grčf vsprejel njene pogoje. »Centralna posojilnica« pa ni imela tu nobenega drugega namena, nego posestvo kupiti za dosedanje kmete. »Centralna posojilnica« ni hotela torej nič drugega, nego poskrbeti za to, da ostane posestvo v domačih rokah ter da se ga ne polasti kak ptujec, kar se je žal zgodilo. Ako bi torej »Centralna posojilnica« kupila grofovo posestvo na Vogrskem, razdelili bi si je kmetje med seboj ter povrnil »Centralni posojilnici« le ono svoto, katero bi bila dala za posestvo s stroški vred, kar se samo ob sebi razume. V ta namen in da se s kmeti dogovoré, podali so se nekega dne na Vogrsko predsednik »Centralne posojilnice« dr. Gregorčič ter odbornika gg. Terkuč in Šiligoj. Poklicali so k sebi nekatere zastopnike kmetov z Vogrskega, iz Prvačine in iz Šempasa in z njimi so se dogovarjali, kaj in kako za slučaj, ako bi grof vsprejel pogoje, katere bi mu ponudila »Centralna posojilnica«. Pa grofu so pogoji, katere mu je ponudil Nagloš, bolj uga jali, nego oni »Centralne posojilnice«, in tako je prišlo do tega, da je postal Nagloš lastnik imetja na Vogrskem. Mi bi o tej zadevi prav nič ne pisali, ako bi »Soča« in »Narod« tudi pri tej priliki ne pokazala posebne ljubezni do slovenskega kmeta, »Soča« in »Narod« sta namreč vsa iz sebe od veselja, da niso slovenski kmetje prišli do tega posestva in da je dobil v roke zagrizen Italijan Nagloš. Ni nam treba poudarjati, da išče Nagloš pritej kupčiji svoj dobiček. On bo brez dvoma kupljeno posestvo parceliral in na drobno prodajal. Kmetje pa bodo morali posamezne parcele veliko dražje plačati, kakor bi plačali, ako bi bila »Centralna posojilnica« v njih imenu kupila omenjeno posestvo, kajti dobiček, katerega bo dobil pri tej kupčiji Nagloš, ostal bi njim samim. In da se ni to zgodilo, ampak da pride do dobička namesto slovenskega kmeta zagrizen Italijan Nagloš, nad tem se veselita »Soča« in »Narod«. Da bi pa to nesramno škodoželjnost pokrila z lažiliberalnimi plaščem, izmislila si je »Soča« bajko o jezuitih, češ, da so stali za vso to akcijo »Centralne posojilnice« jezuitje, za katere se je nameravala kupiti Vogrška grajščina. Da je vse to na v a d n a laž znane propalice, ki piše v »Soči«, o tem se prepriča vsakdo lahko, ako popraša one kmete, ki so bili pri dogovoru na Vogrskem, ko so prišli tje, kakor smo že poprej omenili zastopniki »Centralne posojilnice«. O tem se nam ne zdi potrebno torej spregovoriti niti besedice več. Pa pribijemo zopet ta slučaj, da vidi naše ljudstvo, kako izdajalsko vlogo so začeli igrati liberalci tudi med goriškimi Slovenci. Zato je pa tudi dolžnost vsakega poštenega rodoljuba, delati

na to, da se ta grda zalega prej ko prej zatre.

Nova šola. Deželni šolski svet je določil, da se ustanovi v Zelimljah enorazrednica, in je za to šolo imenoval učiteljico gđ. Julijo Kos, doslej učiteljico v Loškem Potoku.

„Novice“ — prenehajo. Poroča se nam, da »Novice« danes zadnjikrat izidejo. Ta najstarejši slovenski list je letos dosegel 60 letnik. Velikanske vspehe je dosegel pod uredništvom nepozabnega očeta Slovinc dr. Janeza Bleiweisa, a zadnji čas so bile v Malovrhovih rokah. Pod Malovrhovim uredništvom so »Novice« globoko padle in zatajile stari slovenski program. Znorele so na svoja stara leta. Naj v miru počivajo in blag jim spomin zato, kar so prejšnja leta dobrega storile.

Izpit iz petja in orgel je napravil te dni na Dunaju gosp. Ivan Sprachmann, učitelj v Podbrezjah.

V Silvestrovi noči odpravljene mitnice Drževne mitnice se odpravijo v noči od 31. decembra na 1. januarja.

Volitve za delavsko zavarovalnico proti neugodam Opozarjamo še enkrat vse volilce za delavsko zavarovalnico proti neugodam, da odpošljejo takoj in najkasneje 28. tek. mes. podpisane glasovnice na gosпода prof. Matka Mandiča, predsednika političnega društva „Edinost“ v Trstu. Skrutinij se bo vršil 30. tek. mes. v Trstu, in morajo biti torej tisti dan vse glasovnice oddane zavarovalnici. Kandidatje so bili postavljeni od političnega društva „Edinost“ v dogovoru z ljubljanskimi zaupniki. Kedor ni dosedaj vdobil glasovnice, naj to naznani takoj pod gornjim naslovom.

Regulacija v Šiški. Radi regulacije Šiške se vrši 23. jan. komisionalni ogled.

Zblaznel je v Bregencu mizarški pomočnik Miha Mandel iz Smartnega pri Litiji.

Nov brzojavni urad. Na c. k. pošt-nem uradu v Srednji vasi pri Kočevji v političnem okraju kočevskem uvedla se je dne 17. decembra 1902 omejena dnevna brzojavna služba.

Proga Eisenerz-Vorderberg, ki je valed snega in ledu zaprta, bode v desetih dneh zopet otvorena.

Izjalovljeni lov orožnikov na župnika. Liberalci v Kostanjevici so nedavno želeli velik dan zadoščenja nad duhovnikom vprizoriti, menda iz jeze, ker jim se je liberalni shod popolnoma ponesrečil. Radi malenkostne zadeve, ker je namreč čateški župnik Rudolf 3 purane udaril, varujoč svojo last pred škodo na posejanih njivah, so ga tožili. Dasiravno pa se je s tožnikom popolnoma poravnal, so ga kljub temu pred sodišče zvali z izrecno opombo, da se bo obravnava tudi v njegovi nenavzočnosti vršila in sodba sklenila. Iz vseh teh vzrokov tedaj on ni šel k sodišču. Kaj so storili modri juristi? Skrivaj so izdali povelje na orožništvo, da morajo župnika Rudolfa pri-gnati pred sodišče. Dne 3. dec. bi moral biti tisti veliki dan, ki so ga smatrali liberalci za dan javnega zadoščenja za razgnani shod v Kostanjevici. Kaj ne, kako srčno mazilo bi to bilo za liberalce, ko bi videli marširati Rudolfa z orožnikom po Kostanjevici v „kloster!“ Zato so 2. dec. na vse zgodaj prišli orožniki na Čatež, pa ne k zornicam, marveč župnika iskat. »G. župnika ni doma, šli so včeraj v Kostanjevico«, bil je odgovor na vprašanje. G. Rudolf je bil res že dan poprej v Kostanjevici in tudi pri sodišču poprašal, kako in kaj. — Hudo-verniki v Kostanjevici kar svojim očem ni hotel verjeti, upiral je neprestano oči v oblake, misleč, da se je pratika zmotila Rudolf je bil v Kostanjevici poprej, kakor so želeli, in preden so ga šli lovit. Grda je prevara in čuden je namen, ko se v taki nagoti pokaže. Ni se jim sponeslo!

Mariborsko hranilnico je hotel okraštiti potepajoči se trgovski pomočnik Mat. Furlan iz Bovca na Primorskem. Skril se je v uradu hranilnice, a uradniki so ga zapazili, predno so urad zaprli. Furlan je zbežal, bil je pa skoro prijet.

Iz Kranja se nam piše: Usnjarska tovarna g. Pollaka je dobila te dni električno razsvetljavo. Delo je izvršila znana trdka Siemens-Halske. — Električna razsvetljava g. Kreuzbergerja pa počiva že nekaj dni.

Polomilo se je kolo pri turbini, ker je med lopate zašlo mnogo ledu. Popravljanje bo trajalo nekaj tednov. Po prodajalnah in gostilnah zopet svetijo svetilke.

Gospodarsko gibanje. V Bovcu vršil se bode dne 28. t. m. točno ob 3. pop. v ljudski šoli shod za ustanovitev „Centralne zadruge tolminskih mlekaric“.

Kje so stenski koledarji? Piše se nam: L-tos ni dobiti slovenskih stenskih koledarjev pri naših trgovcih. Kje tiči uzrok, ne vemo. Jim mar ti ne nek dovolj dobička, ali pa napram skladnim premalo? Ali pa so hoteli obdnstvo prisiliti, da kupi ne povsod praktični skl. koledar za eno krono, mej tem ko stane stenski le 25 kr. Zdaj bo marsikateri narodnjak kupil nemški koledar. Tako se nam poroča. Nar. trgovcem tako postopanje ne bo koristilo, narodni stvari — pa tudi ne!

Strah na vlaku. Dne 18. t. m. se je pri opoldanskem brzovlaku med Zagorjem in Trbovljami odkrnil 5 kg težek kamen od skale štrleče nad železnico ter padel z veliko silo skozi okno v voz II. razreda, ki je povzročil mnogo strahu med potniki. Malo je manjkalo, da ni zadel kamen v glavo potnika gospoda Zafošnika, uradnika banke „Slavije“.

Ogenj na vlaku. Te dni je med postajo Friedauwerk in Vordernberg na Gornjem Štajarskem začel goreti na tovornem vlaku premog. Veter je namreč zanesel iskro od lokomotive na voz, v katerem je bilo 250 vreč premoga. Ogenj je nastal tako velik, da so ognjegasci komaj obranili, da se niso vnela tudi poslopja na postaji Vordernberg. Druga nesreča se ni pripetila.

V Zagreb preselil se je trgovec g. Ant. Medved iz Novega Mesta. Prodajalnice v Novem Mestu je prodal. S tem izgubi tudi svetništvo trg. zbornice in na mesto njega pride v trg. zbornico gosp. Karol Pollak.

Musica sacra. V stolni cerkvi v četrtki 25. dec. o polnoči pontifikalna maša: Mašo v D-dur zložil Karol Kempter, graduale „Tantum principium“ in po cetero: „Hodie coelorum Rex“ zl. dr. Jan Benz. Ob 10. uri zjutraj pontifikalna maša: Instrumentalno mašo št. 9, zl. Moric Brosig, graduale „Viderunt omnes fines terrarum“, zl. Anton Foerster, ofertorij „Tui sunt coeli“, zl. Jozef Haydn. — V petek, 26. dec. ob 10. uri pontifikalna maša: Instrumentalno mašo v D dur, zl. Karol Kempter, graduale „Sederunt principes“ in ofertorij „Egerunt apostoli Stephanum levitam“, zložil Anton Foerster.

40.000 kron znaša glavni dobiček Dunajske loterije umetno-obrtniškega društva. Žrebanje bo nepreklicno dne 15. januarja 1903.

Ljubljanske novice.

Družbinski večer v „Katol. Domu“ Na sv. Stefana večer bo točno ob 7 uri zvečer v veliki dvorani „Katoliškega doma“ družbinski večer, ki obeta prav mnogo zabave. Odlični pevci bodo peli nekaj zborov, na vsopredu so tudi solospeli, nekaj klavirskih točk, mej njimi najnovejša Parmova koračnica „Ne v dajmo se!“ Iz posebne prijaznosti pa sodeluje tudi tamburaški klub „Triglav“. Dramatični odsek bo priredil komični prizor „Zadnja dva goldinarja“, v katerem nastopita grof brez denarja in postrežljivi njegov sluga, poleg tega pa predstavlja dramatični odsek tudi burko „Raztrgana suknja“, v kateri nastopi kmet, njegov sin Filip in „svet ljubljanskih sraj“ Iblančan Smuk. Pod božičnim drevescem se za vrši zabava. Vstopnina je za člane „Slov. kršč. socialne zveze“ prosta, nečlane plačajo 20 kr.

Tatvina. Posestniku Vladimirju Novaku na Krakovskem nasipu št. 24 sta v mestnem logu dva delavca ukradla žičnato mrežo in rovnice.

Iz bolnice. Jože Btenc iz Kokroe je bil danes pripeljan v bolnico. Včeraj se je zvrnil na njega voz s hlodi in mu levo roko ranil.

Zanimivi Rim si te praznike vsakdo lahko ogleda za malo sveto 20 kr. v mejnarodni panorami. Posamezne slike so tudi v tej seriji izborna pogojene, posebno se pa odlikujejo one, ki predstavljajo veličastni cerkvi sv. Petra ter sv. Pavla s samostanom ter nad vse zanimivi prednji del cerkve sv. Trojice. Izmej spomenikov je posebno omeniti ona papežev Pavla III. in Bena XIV. v Petrovi cerkvi. Iz Vatikana se vidi 9 slik, ki pred-

očujejo knjižnico in umetniško galerijo. — V nedeljo se prične 4. potovanje po Indiji, posebno po mestih Tričinopoli, Tanjor, Gwalior, Baradi, Jyporu in Hyderabadu ter mnogih drugih. Velezanimivi so prizori iz življenja Indijancev ter iz prometa. — V naslednjem tednu pride na vrsto Solno-grad.

Javna predavanja na c. kr. umetno-obrtni strokovni šoli v Ljubljani. A. Z. da m e. Pričetkom prihodnjega leta se bodo na tukajšnji c. kr. umetno-obrtni strokovni šoli vršila javna predavanja za dame, ki se zanimajo za risanje in slikarstvo. Obsegala bodo: Temeljne pojme o projekciji, o sencah, o konstruktivni perspektivi in o perspektivnem senčenju. Predavanja se bodo vršila vsak četrtek od 4.—6. ure popoldne. Pričela se bodo v četrtek dne 8. jan. 1903 ter trajala do srede maja. Imel jih bodo učitelj risanja gosp. Oton Grebenz. B. Za obrtnike in pomočnike bodo imel ravnatelj g. Ivan Subic predavanja o motorjih z malim obrt (parna mašina, plinov motor, elektromotor). Dan in ura teh predavanj se bode pozneje naznanila. Predavanja so brezplačna, a vršila se bodo le tedaj, če se zgledi primerno število obiskovalcev. Zglasila (ustmena ali pismena) sprejema ravnateljstvo c. kr. umetno-obrtni strokovne šole (Stari trg, žatiški dvorec).

V Bernatovičevi prodajalnici so se užgali včeraj lasje knjigovodkinje, baronice Helversen, ki je sedela preblizu peči. Ogenj so navzoči hitro pogasili.

Nesreča na južnem kolodvoru. Valentin Kerjan, delavec na južnem kolodvoru je pri izkladanju zabojev padel z voza in se na glavi znatno pobil. — Franc Jordan, delavec na južnem kolodvoru, se je pri odstranjenju nekega zaboja, v katerem se je vnela neka tvarina, na desni roki ožgal.

Javno predavanje. Včeraj je v „Katoliškem Domu“ g. dr. M. Opeka nadaljeval predavanje o svojem potovanju po Italiji. — V praznikih javnih predavanj v „Katoliškem Domu“ ne bo. Prihodnje javno predavanje bo v torek 13. januarja ob 1/8. uri zvečer.

Burski general policijsko zasledovan. Nedavno se je mudil v Ljubljani neki mož, ki se je predstavljajal za „burskega generala“ grofa Potockega. Ta grof pa je potrkal tudi pri nearistokrati na tak način, da se sedaj policija zanima zanj. Dolže ga, da je osleparil uradnika pri tukajšnji dež. vladi g. Schweigerja. Policija v Inomestu je že stopila v „ojo dotiko“ s tem „burskim generalom“.

Sentjakobsko-trnovska ženska podružnica sv. Cirila in Metoda vabi p. t. občinstvo, da se odkupi novoletnih voščil v korist družbe sv. Cirila in Metoda, katere je posebno letos potrebna podpore, ker je v hudih stiskah. Zneski za odkupnino blagovolijo se oddati ali v prodajalni g. J. Lozarja ali pa pri gospej predsednici Ivani Supančičevi.

Restavrat v „Narodnem Domu“ gosp. Masaryk je odpovedal najemščino in bo baje tekom dveh mesecev zapustil „Narod. Dom“.

Dobrodelni koncert, ki se je vršil po inicijativi in pod pokroviteljstvom visoke rodne gospe Olge baronice Hein, rojene grufice Apraxin dne 14. t. m. v glasbeni dvorani filharmonične družbe v korist Eli-zabetini otroški bolnici, je donesal skupnih dohodkov 1010 K 60 v, stroški so znašali 369 K 20 v, torej je čistega prinosa 641 K 40 vin.

Zdravniška zbornica Kranjska je v smislu paragrafa 24. tanovskega reda založila enotne obrazce zdravniških honorarnih belježk in sicer v slovenskem in nemškem jeziku. Zbornično-obvezni člani zborničnega okoliša kranjskega jih dobivajo brezplačno pri tajniku zbornice g. dr. Vinko Gregorič-u. — Redna seja zbornice vrši se dne 30. decembra t. l. ob 5 uri popoldan v zborničnih prostorih. Dnevni red: 1. Naznanila predsedništva. 2. Računski zaključek pro 1902. in proračun pro 1903. Določitev zborničnega prispevka pro 1903. 4. Slučajni predlogi.

Več dežnikov se je nabralo tekom zadnjih tednov v mejnarodni panorami na Pogacarjevem trgu, ki so jih ondi pozabili nje obiskovalci. Kdor torej pogreša kak dežnik, naj si ogleda zbirko v panorami.

Kotiček za liberalce.

Župan Globočnik v Kosta-njevici je v občinski seji predlagal, da naj se na mestu, kjer se je vršil zadnji ponesrečeni liberalni shod, postavi kamenit spomenik. Odbornik K. je pristavil, da naj se na vrh spomenika napravi luč za »ponoči«. Oba predloga sprejeta.

Dr. Slanc se hučuje, da njegov najnovejši dopis še ni zagledal belega dne v „Narodu“. Baje ga je Malovrh poslal dr. Glasarju, da priobči v zgodovini slovenskega slovarstva facsimile dr. Slancevega dopisa.

Zeljnatelje glave. Dr. Tavčar, jako modra glava, je nekoč stresel svojo modrost

nad ljubljanskim semeniščem ter je rekel, da »tam, kjer se zdaj sveti nauk prodaja, se bodo prodajale še zeljnate glave«. Mož se je, kakor že večkrat v svojem minljivem življenju, nekoliko zmotil, kajti zeljnate glave se bodo prodajale nekaj metrov proč od semenišča, na prostoru stare gimnazije. Dr. Tavčar kot državni poslanec ljubljanskega mesta bi bil lahko kaj storil, da bi bilo mesto ta prostor ceneje dobilo; za njegove zasluge mu bodo nemara za pater Vodnikovim hrbtom postavili še spomenik iz zeljnatih glav!

Jakob Dimnik leposlovec. Jakob Dimnik še nikdar ni bil v toliki zadregi, kakor zadnje dni, ko je dobil v uredništvu „Učiteljskega Tovariša“ na ogled „Zvon“ in — „Slovana“. Kako naj priporoči oba lista, da se nikomur ne zameri. Mož je posegel globoko v svoje možgane in napisal: „Ce smo rekli, da je „Ljubljanski Zvon“ najboljši slovenski mesečnik, pa trdimo danes, da je „Slovan“ najlepši“. Kdo bi si mislil, da se bo Jaka tako izmuzal. Vidite g. Jaka, mi pa poznamo mesečnik, ki je oboje skupaj, najboljši in najlepši. To je „Dom in Svet“. Le naročite si ga!

Izjava vodij »naprednega« učiteljstva o — sebi. Kako prijetno skrbje vodje naprednega učiteljstva zase, je znano. Celo opravičenim pritožbam učiteljstva zapirajo predala „Učiteljskega Tovariša“, kadar se boje »zamer« navzgor. Take učiteljske organizacije podoba se nam zdi vzhdi „Učit. Tovariša“ o zadnjih dogodkih mej učiteljstvom. Znano je, da je nekaj učiteljev imelo pogum, imeti svoje mnenje. „Učit. Tovariš“ jih imenuje od debila odpadle veje in pravi: »A kar ostane vejaveja ob deblu, to pije zdrave sokove iz čvrstih tal, da se širi na vse strani mogočno in ponosno.« Tudi nam se zdi, da pijo izvestni ljudje zdrave sokove učiteljstvu in da se širijo na vse strani mogočno in ponosno. A tudi učiteljstvo bo spoznalo, koliko ima ono od tega.

List, ki ima članke za 16 let naprej. To posebnost utegnemo dobiti Slovenci. Lahko smo ponosni na to! Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ je prišlo na izvirno misel, kako bi napolnilo predale svojega suhoparnega lista. Ta misel je tako izvirna, da utegne urednik „Učitelj. Tovariša“ radi nje postati svetovna zanimivost. Urednik „Učit. Tov.“ pravi, naj vsak njegov naročnik napiše en članek tako, da bo urednik preskrbljen kar za 16 let naprej. „Ako se to zgodi“, pravi „Učit. Tov.“, »smelo trdimo, da bi svet občudoval nas in naš list«. V tem oziru ima „Učit. Tovar.“ popolnoma prav. To bi bil res imeniten list, ki bi imel članke že za 16 let naprej. Kaj takega se more poroditi pač le v glavi liberalnih urednikov.

Lapajne — Demosten. Da je Lapajne v Krškem nekaj posebnega, pokaže je že pri zadnjih velitvah, ko je s svojo kandidato obsedel mej dvema stoloma. Lapajne pa ima samega sebe še za nekaj hujšega, kakor smo pa mi mislili. V „Listnici“ svoje zmešane „Slovenske zadruge“ piše sam o sebi: »Kakor je v starem veku Demosten, ki je imel sicer nabrušen jezik, brezvpešno Grke svaril, tako bomo tudi mi s svojim peresom, ki je pa nasprotno že skrhan (Slovnica, g. Lapajne!) zastoj kazali zastlepljene slovenske politike v obeh tabarih.« Zdravje gospoda Lapajneša še ni popolno, kakor se vidi iz te njegove izjave, vendar se pa že na bolje obrača, ker že sam uvideva, da je njegovo pero s krhan o. Upajmo, da v kratkem ozdravi in taktat se bo tudi on smejal, da se je primerjal Demostenu.

„Učiteljski Tovariš“ proti slovenskemu učiteljstvu. Na Dunaju župan dr. Lueger ne protežira vsenemških in social. demokratskih učiteljev. „Učiteljski Tovariš“ kot „pošten slovenski list“, simpatizuje z vsenemci in soc. demokrati in pravi, da radi tega »tudi pri nas mora nastopiti praksa, brez izjeme vsem tistim učiteljem, ki podrepujejo klerikalni stranki, ki je do korenin zagrizena nasprotnica šole in učiteljstva, onemogočiti, da dobi uplivna mesta«. To izjavo „Učiteljskega Tovariša“ si dobro zapomnimo! Na prate hočemo stopiti vsem, ki bodo pristansko ruvali proti svojim tovarišem. Kranjska ni še Jelenčeva gmajna in tudi ne bo. Njegova strašila so za vrabce, ne pa za može.

Splitsko „Jedinstvo“ je „Narodu“, katerega je doslej vedno zagovarjalo, povedalo odkrito iz prepričanja, da „Narodu“ res ni za družega, nego za boj proti katoličani. In mu je za to ljubo protestanstvo ali pravoslavje. Radovedni smo bili, kaj bo „Narod“ na to dejal. In kar smo pričakovali, se je zgodilo. „Narod“, ki je sicer vedno „Jedinstvo“ hvalil, je sedaj opsoval

urednika in list in prej hvaljeno „Jedinstvo“ je sedaj nakrat postalo „neumno“. Naposled bo po mnenju „Naroda“ samo g. Malovrh pameten.

G. Skrijanec izjavlja v „Narodu“, da ni pisal podlistka „književnega zbora“. Sedaj pričakujemo, da bo tisti „književnik“, ki je pisal dotični podlistek, odkril svetu svoje ime, da se tako pokaže, kdo izmed „književnikov“ se družu z Malovrhom!

Književnost in umetnost.

Slovensko gledališče.

Sinočnja predstava „Quo vadis“ je trajala do pol 12. ure zvečer. Obširneje o predstavi bomo spregovorili v soboto. Dramatizacija nam ni ugajala in tudi z uprizoritvijo včeraj nismo bili zadovoljni. — V petek, na praznik sv. Stefana, sta dve predstavi: pop. ob pol 3. uri čarobna bajka s petjem „Pepelka“ ob nižanih cenah; zvečer repriza velike drame iz Neronovih časov „Quo vadis?“ — V nedeljo, 28. t. m. sta dve predstavi: pop. ob 3. uri čarobna bajka s petjem „Rdeča kapica“ in gluma „Krojač Fips“ ob nižanih cenah; zvečer operna predstava „Prodana nevesta“. — „Slov. Narod“ je te dni tajil, da bi bilo naše poročilo o g. Borštniku resnično. Mi vemo, da ima intendant v rokah pismo g. Borštnika, na katero pa z znano svojo ljubeznijo do resnih domačih umetnikov molči. O tem bomo še govorili, upamo pa, da intendant brez časniških polemik skuša pridobiti g. Borštnika slov. gledališču. Za to je prilika, ker v Zagrebu g. Borštniku radi intrig ne oveto ročice. Obdnstvo bi bilo intendantu gotovo hvaležno, ako dá domačega umetnika g. Borštnika zopet nazaj slovenskemu zavodu.

„Dom in Svet“.

Če smo trudni od dnevnih trudov in bojev, jemljemo s presrečnim veseljem v roke ta list, kateri nam nudi sedaj naše najboljšo zabavno in poljudno poučno berilo. Urejevan je tako, da družu v sebi dva elementa, ki se drugod borita v nespravljivem nasprotju, tu pa se spajata v harmonično celoto. Ta dva elementa sta katoliška ideja in moderna omika.

Koliko se piše drugod o nasprotju teh dveh elementov. In vendar, ako se iz modernih pridobitev izlušči to, kar je v njih dobrega in zdravega, se dajo spraviti v najlepši sklad s krščanskim mišljenjem. Saj katoliška resnica ne izključuje nikjer tega, kar je res lepo, ampak mu daje le večjo vrednost ter ga povzdiguje do pravne višine.

Ce se ozremo na ravnokar dovršeni letnik, moramo reči, da je list ostal temu svojemu programu zvest in ga je vrlo izpolnjeval. Podajal je berilo, katero se sme dati v roke brez skrbi bolj odrasli mladini, in nad katerim more imeti srčno veselje vsak izobraženec. A tudi nasprotniki ne morejo očitati listu niti najmanjšega nazadnjaštva, ampak morajo pritrditi, da je list tudi modri ustrežal, kolikor je opravičena. Izkratka: to je modern katoliški list.

Vzemimo le njegove pesnike in pripovedovavce: Mehka lirika Silvina Sardenka, Ivo Daniča, Ljudmile, Mire itd. — komu ne ugaja? In bodeči verzi Medvedovi, ali nimajo v sebi mnogo resnice? Narodna povest Bogdana Veneda, sanjave črtice, v katerih so mojstri Meško, Finžgar itd. — ali niso to literarni proizvodi izredne poetične vrednosti? Poučni del podaje mnogo globoko premišljenih in strokovnjaških spisov. Opozarjamo le na slovestveno revijo, katere stoji glede kritike in točnega pregleda na odličnem mestu in omogočuje Slovincem pregled ne le čez domači književni trg, ampak jim kaže v bogati raznovrstnosti tudi kulturne pridobitve drugih, zlasti slovanskih narodov. Med ilustracijami je mnogo izvirnih.

Ker gojimo upravičeno nado, da bo list prihodnje leto še napredoval, priporočamo vsem svojim somišljenikom, da list sedaj ob novem letu naroči in mu pridobijo še novih prijateljev in naročnikov. Cena je primeroma jako nizka: 9 kron na leto za tako bogato ilustriran list!

Kapelnika 1886

hrvatsko pevsko društvo „Jadranska vila“ na Sušaku, za pevski in tamburaški zbor in občinsko godbo. Letna plača 2000 kron. Ponudbe z dokazi dosedanjega službovanja naj se upošlejo do 31. t. m. g. dr. Bačiču, predsedniku „Jadranske vile“ na Sušaku poleg Reke.

Oratorij „Sv. Peter“.

Iz Neapolja se poroča, da je novi oratorij P. Hartmanna „Sv. Peter“ dosegel veljanski vspeh. Ves kraljevi konservatorij z ravnateljem Martucijem je sodeloval. P. Hartmann je sam dirigiral.

Izpred sodišča.

Izpred deželnega sodišča.

Preveč je pivo ljubil Tone Repnik, delavec na Zgor. Berniku, kajti vzel je doma iz kleti krčmarja Andreja Sveteljna enkrat 25 litrov, potem pa v 2 presledkih 80 steklenic pive. Ker je bil obtoženec zaradi tatvine že 12 krat kaznovan, je bil obsojen na 8 mesecev težke, s postom in trdim ležiščem poojstrene ječe. — Nevaren sorodnik. Urh Kemperle ključavničar iz Podnarta, nima stalnega bivališča; bil je zaradi tatvine in tudi drugih prestopkov že večkrat kaznovan in ni torej čuda, če mu ni delo ugajalo. Letos junija meseca je prišel k svoji sestričini v Česnjico, od katere je z grožnjami izsilil denar. Pri sodišču vprašan, zakaj noče delati, odgovoril je Kemperle: „Kako bom delal, ker me nobeden neče, sej se me vsak boji.“ Obsojen je bil na 8 mesecev težke s postom in trdim ležiščem poojstrene ječe. — Ali imaš dosti? — Vprašal Boštjan Smolej, tovarniški delavec na Jesenicah, malo vinjenega Janeza Robiča, ko ga je po malem besedovanju v glavo in v levo roko z nožem sunil. Ranil je tudi Simna Zupana. Obsojen je bil na dva meseca zapora. — Nepravilne tehtnice. Pri pregledovanju mer, utežij in tehtnic je našel o. kr. merosodec v prodajalni Mihe Kobeja, trgovca v Hrušici, na skledici tehtnice, kamor se pri tehtanju polaga blago, prilepljena dva z mastjo napita papirja, med katerima je bilo nekaj riža in soli. V prodajalni Janeza Levčaja ravno tam je pa našel, da je skledica tehtnice s platnicami podložena. Prvega sin je pa pred sodiščem potrdil, da je on to radi tega naredil, ker se je bal, da bi se ne bila kamnitna plošča ubila. Drugi se zagovarja, da je bila tehtnica polomljena. Sodišče je oba oprostilo. — Pisano se gledajo stara zakonska vžitkarja. K celj pa Jože Kecelj in njegova žena, vsi doma iz Trzina. Mati Liza Kecelj pravi, da je šla v sinovo hišo v klet, kjer ima svojo obleko ahranjeno, da se je pa začel na pragu prepir, iz kojega je sledil pretep; sin Jože je udaril mater z nekim lesenim okvircom po hrbtu, sinaha je pa mahala s korce in zadela tačo na roko. Jože Kecelj je bil obsojen na 48 ur zapora. Katra Kecelj je pa bila oproščena. — „Korba“ posebne vrste. Na mehko vprašanje je dobil trd odgovor. Janez Vesel, posestnik in vdovec, je ravno steljo peljal domu; na občinski cesti pri Prikrnici sreča Franciško Burja, posestnice hič, in jo vpraša: „Franciška, ali bi me ti hotela vzeti?“. Mesto odgovora ga pa udari z gnojnimi vilami po glavi tako, da se je ta zvrnil. Gotovo je, da tudi Franciška ne bo več tako trdo odgovarjala, kajti obsojena je bila na štrinajst dni ječe. Janez Vesel pravi, da ne bo nikdar več snubil.

Ponesrečena obtožba. Andrej Zupan in še dva ali trije drugi Krparji so se šutili razžaljene vsled pridige, katero je domači župnik g. Fr. Hoenigmann imel dne 17. avgusta t. l. Trdilo si v svoji obtožbi, da je mislel mej drugimi tudi nanje jim očital, da hodijo za dolgo »njivo« krivo vero učiti in za brezoviški hrib hudiča izganjat ter rekel, da naj jih poslušalci štejejo mej krave in vole. Te čudne dolžitve je pred o. kr. okrajno sodnijo v Radovljici nekaj priči, po večini osebe, ki so z zasebnimi obtožitelji v sorodstvu ali svaštvu, tudi res potrdilo, dočim je 17 drugih povsem neprizadehih priči izpovedalo, da so pridigo g. župnika natančno poslušali in da niso slišali, da bi bil g. župnik izrekel pod obtožbo stavljen besede. Večina teh priči je celo odločno izključila možnost, da bi bil g. župnik pri pridigi izustil inkriminirane stavke. Vkljub temu se je gospodu sodnemu adjunktju Rekarju v Radovljici zdela krivda obdolženca dovolj dokazana, vsled česar ga je obsodil na 60 kron globe. Dne 22. t. m. se je vsled vsklica g. župnika Hoenigmana vrnila pred tukajšnjo o. kr. dež. sodnijo vskljena razprava, pri kateri je bil g. župnik Hoenigmann oproščen krivde in kazni ter so bili zasebni obtožitelji obsojeni v povračilo stroškov. Prizivna sodnja je namreč povsem naravno smatrala za dokazano to, kar je trdilo toliko število priči in izrekla, da je g. župnik svařeč župljane pred protiverskimi nauki, izpolnil samo svojo dolžnost in da ni nikakor prekorachil mej, ki jih določa zakon.

Obsojen zdravnik. V Trstu je bil obsojen zdravnik dr. Jesurum na dva meseca strogega zapora radi raznih nenravnih činov.

Gospodična obsojena na smrt. Gdč. Byron, ki je nedavno v nekem poštnem uradu v Londonu zabodla svojega zapeljivca, je bila te dni obsojena na smrt. Listi zahtevajo, da jo kralj pomilosti.

Zločin matere vzela nase. Na Ogrskem so dobili poljskega čuvaja J. J. M. l. L. v Hazerju mrtga s prebito glavo. Ljudstvo je sumilo, da je zločinec sin umorjenega Ivan Müller, katerega so tudi zaprli. Pri zaslišanju je sin umorjenega čuvaja pri-

poznal, da je umoril svojega očeta. Preiskovalni sodnik pa se s to izjavo ni zadovoljil, in je stvar zasledoval dalje. Dognal je, da je zaprti sin umorjenega čuvaja nedolžen in da sta morilca mati zaprtega mladenca in drugi mlajši njen sin. Starejši sin je proglasil sebe za storilca, da bi rešil mater in mlajšega svojega brata.

Rassodba porotnikov uničena. Porotniki v Korneuburgu so spoznali krivim posestnika J. Bohra, ki je bil obdolžen, da je svojo dekle zaklal. Sodni dvor pa je na ta izrek porotnikov po dve uri trajajočem posvetovanju izjavil, da na podlagi § 332. državnega pravnega kazenskega reda ne izreče sodbe in da bo zadevo predložil novi porotni klopi. Obravnava se torej meseca februarja ponovi. § 332. pravi, da sodni dvor v slučaju, ako je mnenja, da je sodba porotnikov izšla iz napačnega umevanja stvari, mora zadevo predložiti novi poroti.

Kruppova afera. Laško drž. pravdnistvo je dvignilo obtožnico proti listu »Propaganda«, ki je prvi prinesel napad na Kruppa.

Pripoznanje radi mrava. Te dni je zahteval v Gradcu neki jetnik, ki bi bil te dni prost, naj ga pripeljejo pred sodišče. Ugodilo se mu je. Pred sodiščem je mož povedal celo vrsto tatvin, katere je zakrivil. Ko ga je sodnik vprašal, zakaj pripozna tatvine, radi katerih ga nihče ni obdolžil, dejal je kaznjene, da je uvidel, da je prijetnejše v sedanji silni zimi biti v gorkih zaporih moderne jetnišnice, nego pa v mrazu iskati si kruha.

Kaznovana, ker je odprla možovo pismo. je bila na Dunaju na 20 kron kazni neka omožena žena Roza Meisl. Zakonska Meisl se namreč hočeta ločiti in je Roza mož sodniji ovadila radi kršenja pismene tajnosti. Toženka je pri razpravi izpovedala, da je, ko se je vrnila z dežele nazaj na Dunaj, med drugimi pismi odprla in brala pomotoma tudi jedno naslovljeno na soproga. Sodnik ji je dejal, da ni pisma pokazala možu, nakar je toženka izpovedala, da je pismo prepisala in prepis poslala možu, to pa zato, ker so se v pismu nahajale njo za devajoče razžaljive stvari. Tožnik svoje žene, Meisl, izpovedal je, da je ženi prepovedal odpiranje in čitanje naj naslovljenih pism, kakor tudi on ni odpiral in čital ženinih pism. Na podlagi izpovedi zakonskih je bila žena obsojena na že omenjeno kazno. Sodnik je pri tem pripomnil, da bi se subjektivno dalo še opravičiti, da je žena možovo pismo odprla, nikakor se pa ne dá opravičiti to, da je pismo skrila pred možem.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani

Zopet defraudacija. Prokurist tvrdke za svilo Herzfeld & Fischl, Adolf Ernst, je poneveril 200.000. K. Tvrdkaga je odpustila in mu dovolila, da odplača poneverjeno svoto v obrokih. Mož njegove žene, Pohl, je skoro na to otvoril neko veliko podjetje in sumilo se je, da dela z defraudiranim denarjem. Sedaj je Pohl ušel v Ameriko in pustil tri četrt milijona kron dolga. Ernsta so zaprli. — **Rodbin o Humbert** španska policija v sredo izroči Franciji. — **Mrtveci v morju.** Nedavno so štirje mladi gospodje, ki so iz Trsta v čolnu napravili izlet na morje, utonili. Sedaj so našli trupla vseh štirih utopljencev. — **Demonstracija v gledališču** se je primerila v Belemgradu. Predstavljal se burko »Neumni Vecave«, v kateri se zasmehujejo Čehi. Občinstvo ni pustilo igrati dalje. — **Poneverjenje v Pragi.** Blagajnik mestne elektrarne v Pragi, Alojzij Svoboda, je poneveril 18.000 kron. — **Nesreča v tovarni.** V tovarni jute v Trstu je stroj mehanika Pospisila popolnoma raztrgal. — **Prijet defraudant.** Defraudant Newsler, ki je poneveril banki v Darmstadtu 700.000 mark, so prijeli v Brunnen v Švici.

Beg saške prestolonaslednice je sedaj senzacija dneva. Prestolonaslednica princezinja Lujiza je vsled pritiska svojega očeta velikega kneza Ferdinanda toskanskega prosila svojega moža oproščanja, a sprava ni dolgo trajala. Princezinja je takrat dejala, da bo samo mati svojih otrok, a da se ne bo več pregrešila, ako se tudi njen mož odloči za tako življenje. Hotela je v tem oziru iste pravice, kot njen mož. Radi tega je prišlo večkrat od takih nastopov mej zakonskima, da je fizično slabejši podlegel močnejšemu. Na beg s francoskim učiteljem Gironom je vzela prestolonaslednica seboj svoje dragocenosti, ki so velikanske vrednosti. Potrjuje se, da so našli pisma francoskega učitelja na prestolonaslednico, ki pričajo o jako intimnih odnosajih mej 24 let starim učiteljem in prestolonaslednico. Meseca maja prestolonaslednica povije. S svojim soprogom je bila princezinja že več mesecev v prepiru. »Zeit« javlja iz Genfa, da princezinja Lujiza že deset dni s svojim tudi ubeglim bratom nadvojvodom Leopoldom in učiteljem Gironom stanuje v hotelu »England« v Genfu. Včeraj je prišel v Genf nadvojvoda Jožef Ferdinand, da govori z obema v imenu ce-

sarjem. Princezinja se je hotela ločiti od svojega moža, a saški kakor tudi avstrijski dvor sta bila odločno proti temu. Princezinji je sedaj prepovedano še katerikrat stopiti na saška tla in njen dvor so večeraj razpustili. V spremstvu avstrijskega nadvojvode Leopolda, brata princezinje Lujize, je gdč. Adamovič, katero je še pred nekaj časa nadvojvoda hotel morganatično poročiti. Nadvojvoda je pisal cesarju pismo, v katerem naznanja svoj izstop iz rodbine habsburške, izstopil je iz armade in odločil vse reče. Nadel si je ime Wölfling, katerega bo nosil odslej. Gdč. Adamovič bo poročil. Nadvojvoda je star 34 let. Pred leti je bil nadvojvoda tajno zaročen s hčerko španskega pretendenta Carlosa Elviro, a zaroka se je razdrila in Elviro je odpeljal neki laški slikar.

Laži »Slov. Naroda«. »Slov. Narod« še vedno rad po nemških in laških frama-sonskih listih posnema vesti o duhovniških škandalih, dasi se je že s takim priobčevanjem opetovano blamiral. Navadno so take vesti posnete iz Španije, Laškega ali pa celo iz Amerike, da se jih ne more hitro kontrolirati, četo pri takih poročilih niso izmišljene samo osebe, ampak celo kraji. Te dni se je »Narod« zopet zatekel na Špansko in poročal: »Duhovnik — ubil učenca«. V Valenciji je duhovnik Soler puščeval veronauk na duhovniškem zavodu s šibo, na koje koncih so bile pritrjene svinčene kroglice. Nedavno je 7letnega učenca Sana za tako dolgo pretepal s to šibo po glavi, da se je vrla otroku kri iz ust in nosa ter je še isto noč umrl. Razjarjeno ljudstvo je nasakodilo zavod ter pobilo vse šipe. — Sedaj poročajo katoliški listi, da je ta vest popolnoma izmišljena in tudi demonstracij »razjarjenega ljudstva« ni bilo nobenih. Zadnji čas je umrl neki gojenec zavoda za jetike in radi nobenega drugega vzroka, za kar so na razpolago spridevala liberalnih zdravnikov. Toliko tudi na znanje »Jednakopravnosti«.

Umorjeni ponarejalci denarja. Slovita ponarejalca denarja Romuna Stefan Bolesza in Matej Kosco sta v občini Seaka imela dobre odjemalce svojega »blaga«. Te dni sta pri ondotnih kmetih zmenjala zopet večje število ponarejanega denarja za pravi denar. Kmeta Antona Saska je velika svota denarja, katero je videl pri Romuncih, omamila. Sel je tiho za njima in ju iz neke zasede ustrelil ter oropal. Svojega plena se ni dolgo veselil, ker so orožniki skoro doznali da je on morilec glasovitih ponarejalcev denarja, ter so ga utaknili v ječo.

112 milijonov kron v dobrodelne namene so tekot tega leta podarili angleški milijonarji.

Avtomobil v železniški službi. Poskus rabiti avtomobil v železniški službi, se je na Francoskem in v Švici še precej posrečil. Ondi imajo tako zgrajene avtomobile, da avtomobili prevažajo po nekaterih železniških progah pošto. Sedaj so zgradili tudi avtomobilni železniški voz s petimi kupelji, v katerem je v vsakem šest sedežev. Na obeh krajih je voz zašpičen, da lahko reže zrak. Hitrost tega železniškega avtomobilnega voza, katerega vodi samo en mehanik, je 100 kilometrov na uro. Zadekom junija se boče občinstvo na progi Lyon-Paris prvokrat vozilo v tem vozu, ki bo to 315 kilometrov dolgo progo prevozil v 10 minutah. Pri tej železniški vožnji ne bo dima, ne premogovega prahu. Kuril se bo voz s petrolejem. S tem vozom bi se iz Pariza na Dunaj prišlo v 12 urah.

Vrhunec društvenega gibanja imajo pač na Saškem. Ondi se namreč ustanovili društvo društvenih predvednikov.

Smotke brez tobaka prodajajo v Parizu onim, ki ne smejo kaditi tobaka. Te smotke imajo, kakor se čita v oglasih, namen, da onim, ki kljub prepovedi radi kade, dajo priliko kaditi, ne da bi bili na zdravju oškodovani. Te smotke imajo prijeten duh, ker so sestavljene iz dišečih snovi. Zdravstvena oblast pa ni mnenja, da so te smotke neškodljive, in namerava prodajo takih smotk prepovedati.

Širimo dobre liste! V mestu Bologna na Laškem izhaja katoliški list, ki je dnevnik in se tiska vsak dan v več ko 40 tisoč izstih! Zdi se neverjetno, in vendar je resnično. Srčnost, podpora in versko prepričanje premaga vse ovire. Resnica je vselej zmagala. Le dobre liste in pošteno barilo v družino! Somišljeniki, naročajte in širite »Slovenca«, ki je edini slovenski katoliški dnevnik.

Cesarjev dar papežu. V nedeljo opoldne se je vršila v Vatikanu slovesna izročitev cesarjevega daru papežu. Avstro-ogrski poslanik pri Vatikanu grof Szécsen se je ob določen uri podal z vsem poslaniškim osbjem v veliki uniformi v Vatikan. Pridružila sta se mu dvorni tajnik baron Drechslel, ki je prinesel darilo z Dunaja, ter kipar Marschall, ki je delo izgotovil. Vsprejemna avdiencia se je vršila v konzistorijalni dvorani nad vse slovesno. Sv. očeta so prinesli v dvorano, v spremstvu vsega dvora in nobelgardistov. Poslanik je izročil darilo s francoskim nagovorom, v katerem je omenjal, da se celi svet

udeležuje papeževega jubileja. Nj. Veličanstvo cesar se je hotel temu pridružiti s trajnim darilom. K sklepu je poslanik izročil papežu cesarjeva voščila. Sv. oče je prebral svoj odgovor v italijanskem jeziku, v katerem je omenjal poslanstva, ki je je poslal v marcu na Dunaj povodom cesarjevega jubileja, ter izrazil svoje posebno veselje nad cesarjevim darom. Papež je pripomnil, da je bo shranil v svoji knjižnici na prvem mestu. Po tem govoru si je papež natančno ogledal krasno sobo ter čestital kiparju Marschallu na v resnici izbornem umetniškem delu. Pozneje sta se podala papež in grof Szécsen s spremstvom v gobelinsko dvorano, kjer so si ogledali dar dunajskega mesta. K sklepu je sprejel papež poslanika v zasebni avdienci. Zdravstveno stanje sv. očeta je nad vse povoljno.

Svetovaclavska. V garanci in sasnini fond so dostej vpisali K 1305.576 26. Vlagatelji so dostej znižali svoje vloge za K 862.463 66. Dostej se je oglašila komaj tretjina vlagateljev. Da se določijo vloge, je bilo pri policiji zaslišanih 1600 oseb in 1500 oseb še pride na vrsto. Kuratorji pozivlje k daljšemu prispevanju v sasnini fond in znižanju vlog; drugače je konkurz neizogiben.

Kraljeve kuhinje. O kuhinjah v kraljevih palačah govori neki angleški časnik zelo obširno. V starih časih je bila angleška kraljevska kuhinja vedno izvrstna. A za vlade kraljice Viktorije kuhinjska je umetnost na angleškem dvoru silno nazadovala. Najvišji kuhar je bil skoraj vsako leto drugi. Navadno je bil Francoz, včasih tudi Anglež. Drugi kuhinjski predstojnik, »prvi kuharski mojster« imenovan, je bil navadno Nemec. Plače je imel več sto funtov, a kraljica se ni hotela nikoli izkušati s sladkosnedeži, da bi bila morala najemati tako drage kuharje. Najvišji nadzornik kraljevega dvora oskrbuje nakupovanje potrebnih stvari in ukazuje kuharjem. Jedilni listek se sestavi že prejšnji večer in vsakemu se odkaže zjutraj delo. Kralj Eduard VII. je upeljal v kuhinji novo službo, namreč knjigovodstvo. Knjigovodja razdeljuje kuhinjsko orodje. To je spravljeno v sobicah, ki so podobne predalom. Najlepša kuhinja kralja Edvarda je v Windsoru, kjer se lahko peko cele ledvice goveje živine. Kuhinje v Buckinghamski palači so več sto metrov daleč proč od kraljevskih sob. Zdaj niso še popolnoma moderno urejene, pa bodo kmalu. Kuhinja v Marlborough House je v primeri z drugimi majhna, in je 35 črveljev (okrog 110 m.) dolga, ima pravico, kjer se prazi s pomočjo plina, in razen. Tukaj se pripravljalo kosilo ob večjih slavnostih. M. Ménager, ki je ostal tudi v kraljevi službi, si je pri neki taki priliki izmislil najbolj nenavadna jedila in najokusnejše slaščice, tako, da so imeli tedaj prave lukulske pojedine. Iz Indije je pripeljal kralj seboj nekega indijskega kuharja, ki je ostal v Sandringhamu eno leto, a potem se je moral vrniti domov, ker ni mogel prednašati tako mrzlega podnebja. Od tedaj ni prišel v kraljevo kuhinjo nobeden orientalec več. — Cesar Viljem dostikrat nadzoruje z dvornim maršalom svoje velikanske kuhinje. Angleški časnik ve prav natanko poročati o tem. Za vsako osebo pri cesarski mizi je odločena gotova svota denarja. S tem denarjem smejo kuharji ravnati, kakor se jim zdi. Najvišji kuhar je Nemec, kateremu sta podložna en Nemec in en Francoz. Na jedilnih listih posluževati se francoskega jezika je strogo prepovedano. Navadne dni mora pripraviti kuhar za obed okrog štiri cente mesa. Ob večjih priložnostih začne pripravljati že cel teden prej. Pomagajo mu kuharji drugih gradov in slaščičarji »Unter den Linden«. Potice in kolači so večkrat narejeni v podobi templjev, minaretov, gradov itd. — Gospodarstvo ruskega carja vodi bivši vojak, doma iz Alzacije, ki se posebno dobro razume na okusne juhe in ima vse polno receptov za pripravljane kavijara. Dva ali trije so v kuhinji nalašč zato, da pazijo, da se ne pripeti kaj sumljivega, in pokušajo in preizkušajo cesarska jedila morda še bolj pridno, kot je ravno treba. Cesarica poželi večkrat kakšno angleško jed. Razen ruskih narodnih jedi je dvorni jedilni list napol angleški napol francoski. — V Rimu, Madridu in Stokholmu imajo domače kuharje. Abdul Hamid je bil preje zadovoljen s francoskimi kuharji, odkar je bil pa nemški cesar v Carigradu, ima tri nemške kuharje za pomagace. Vsak dan gre 20.000 kron samo za jed. Vse jedila za sultana se kuhajo v srebrnih posodah; veliki vezir jih vselej zapečati, predno grejo iz kuhinje. Pečat odlomijo v pričo sultana, in komornik mora na sultanovo povelje pokusiti prvi vsako jed. — Najbolj zanimiva je gotovo kuhinja na kitajskem dvoru. Kuhinjsko osobje šteje 76 izvedencev, ki morajo znati pripravljati na vsakovrsten način medvedove tace, repe antilop, jegulje ikre in opiče ustnice. Poseben oddelek kuharjev se peča s teško nalogo, prirejati juho iz tičjih gnezd.

Ponarejanje denarja s stroji. V japonskem okraju Okamajama zaprli so več uradnikov železnih tovarn v Mikaji, ker so

ponarejali koreanski nikelnasti denar. Preiskava je dognala, da se je denar ponarejal v tovarni in sicer so izdelovali ponarejen denar trije stroji, od katerih jeden se je gonil s parom.

Novice iz Afrike. Iz Aleksandrije se nam piše: Iz vroče, zdaj pa vsled obilnega dežja in silne prav kraške burje že dobro ohlajene Afrike Vam sporočam, da v Aleksandriji kolera še vedno gospodari. Mej tem, ko je ona zapustila drugod ves Egipt, se pa iz Aleksandrije še nikakor noče posloviti, in zadnje dneve vkljub deževju in mrazu se še množe slučajji. Toži se v tukajšnjih časnikih, da je zdravstvena oblast premalo stroga in premalo skrbila, da bi se spolnovala njene naredbe proti koleri. Blizu 40.000 ljudi je tekom pol leta po vsem Egiptu pobrala ta morilka. Izjem avstrijske kolonije v Aleksandriji jih je umrlo 7, zadnja je bila 22 letna Jozefa Kadunc z Iga. 4. nov. je šla z družino, pri kateri je služila, na pokopališče, isti dan so bile sv. maše in molitve za pokojne. Vrnivši se domov je napadla kolera, čez osem ur je previdena s sv. zakramenti umrla, 5. nov. je bila že pokopana. — Polajšava posta še vedno traja; v samostanu smo imeli post od praznika vseh svetnikov, kakor velevali vodilo, danes smo pa prejeli naročilo, da se z njim preneha. — Iz Egipta je kolera romala v sveto deželo, tam je silo močno razšarjala in tudi zdaj še ni ugnana; zapovedane so radi nje dolge karantene. — Dne 19. decembra se bo v Kahiri vršil zdravniški shod, h kateremu pridejo tudi mnogi zdravniki iz Evrope. — Več sprememb se v kratkem izvede na tukajšnjem avstrijskem konzulatu. Sedanji konzul gospod Stefan pl. Ugron je prestavljen v Varšavo in se poda od tu na Dunaj 15. januarja. V Kahiro pride na mesto sedanjega generalnega konzula Lukovika pl. Velice, ki odpotuje v Draždane, baron Braun iz Cirigra. — V nedeljo dne 14. decembra so se pričele duhovne vaje za slovensko kolonijo v Aleksandriji. Sklep 31. decembra.

Policijsko prepovedane službe. Mnogo trgovcev v Berlinu je napravilo pred Božičnimi prazniki v svojih izložbenih oknih mehanično pregibajoče se podobe, vsled česa je pred izložbenimi okni nastal silen naval občinstva. Policija si ni mogla drugače pomagati, nego da je prepovedala trgovcem v izložbeni okna postavljati mehanske podobe.

Tifus v Atenah se silno širi. Sedaj ima v Atenah že 400 bolnikov vročinsko bolezen.

Sestanek treh vladarjev se bo v drugi polovici meseca marca vršil v Opatiji. Sestali se bodo cesar Franc Jožef, nemški cesar Viljem in romunski cesar Karol. Dogovarjali se bodo menda radi balkanskih zadev.

Društva.

(Božičnico) priredi izobraževalno društvo Mengeš na sv. Stefana dan, dne 26. decembra t. l. takoj po popoldanski službi božji v Malem Mengšu »pri Jeleni«. Vspored: 1. Govor. 2. Gosli s spremljevanjem harmonije. 3. Solo-petje s spremljevanjem harmonije. 4. Med igranjem pesmi »Sveta noč, blažena noč« se razsvetlijo krasne jaslice. 5. Deklamacija »Božični noči«. 6. »Detetu Jezusu«. K. Greither. Dvospev s spremljevanjem harmonije. 7. Božično drevesce. 8. Dr. Vesel in njegov sluga Stipko Tišek. Veseloigra v dveh dejanjih. — Vstopnina: Sedež 20 kr., stojnišče 10 kr. — K obilni udeležbi vabi odbor.

(Božičnica v otroškem vrtcu družbe sv. Cirila in Metoda v Mariboru.) Prav marljiva podružnica naše šolske družbe v Mariboru je priredila, kakor se nam poroča iz Maribora, včeraj svojim gojencem in gojenkam prav bogato božičnico. Blagorodni gospe dr. Glaserova in dr. Rozinova sta posebno pridno zbirali darove za otroški vrt, katerega vzdržuje družba sv. Cirila in Metoda v zavodu č. št. 1. sester v Mariboru. Pri tej priliki sta č. s. Regina in č. s. Serafina se izkazali kot izvrstni vrtnarici. K tej slovesnosti se je bil zbral lep krožek odličnih dam, pa tudi mnogo zastopnikov raznih slojev, ki slovenski mislijo in čutijo. Bil je v resnici prav vesel praznik, ki utegne sl. družbi sv. Cirila in Metoda privabiti novih prijateljev in — podpornikov. Darove je delila presrečnim otrokom mil. gospa dr. Glaserjeva, v navzočnosti blizo celega podružničnega odbora. (Podružnica sv. Cirila in Metoda na Vranskem) ima v nedeljo, dne 28 t. m. ob 4. uri popoldne svoje glavno zborovanje po običajnem vspredu v prostorih gospe Sentakovec. Eno uro pozneje ima tudi »Narodna čitalnica na Vranskem« svoje glavno zborovanje v istih prostorih. Treba je obema društvoma obilo podpornikov in zvestih udov; zatorej vabita k obilnej udeležbi najljubljeneje odbora.

Darovi.

Poslani našemu uredništvu.

Za družbo sv. Cirila in Metoda: Dar Mohorjanov po g. župniku M.

Uličniku 8 K. — G. Minka Omahen v Višnji-gori mesto vena na krsto prerano umrle tovarišice in prijateljice Zinke Schrey, 2 K 50 v. — G. Iv. Müller, župnik pri Sv. Heleni dar Mohorjanov, 4 K. — G. Fr. Avsec, župnik v St. Juriju pod Kumom, 10 K.

Za Jeranovo dijaško mizo: G. Fr. Lavtižar, nadučitelj v Smartnu pod Sm. goro, 2 K.

Bog plačaj!

Družbi sv. Cirila in Metoda so od 1. do 20. decembra poslali prispevke p. n. gospoda in družba: Upravištvo »Slov. Naroda« 290 68 K, uredništvo »Slovenca« 86 50 K, adj. Dragotin Dolenc na Dunaju 1 K, arhivar A. Askerc 5 K, nadučitelj A. Gnus na Dolu (Staj.) iz nabiralnika 3 krone, tvečka Iv. Perdan ob vžgalici 400 K župnik Val. Bernik na Homcu 5 K, društvo »Zvezda« na Dunaju 57 75 K, šentakobska posojilnica v Rožu 200 K, župnik Nik. Križaj v Ovasi-ščah 10 K, okrajni tajnik Jakob Draksler v Kamniku 10 K, posojilnica v Ormožu dohodek za »Ormoške spomine« 7 K, volilo + Marije Zdravec pri Sv. Miklavžu (Štajersko) 180 K; podružnice: izvenakademski v Gradcu 50 K v Skočjanu (Kor.) 31 K, v Slov. Bistrici 200 K, za Vuhred Marenberg udnine 25 66 K in na Remšniku nabranih 10 K, pri Sv. Juriju ob Ščavnici za gore-nje radgonski okraj 200 K, ženska v Gorici 220 K, moška v Idriji 34 K, moška v Mariboru 200 K, ženska v Mariboru 225 K, za Žužemberk in okolice 42 K; darove Mohorjanov so poslali: župnik Josip Cernko v Vuhredu 1 K, dekan Jak. Caf pri Sv. Tomažu ob Vel. Nedelji 2 50 K, župnik Fr. Ogrizek v Crešnjičah (Staj.) 3 20 K.

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Telefonska in brzoljavna poročila.

Dunaj, 24. decembra. Vlada je opustila prvotni sklep drž. zbora toliko časa ne sklicati, dokler se pravne konference ne izvrše, in ga bo sklicala pod vsakimi pogoji. Vlada upa, da bodo drugi poslanci na Dunaju na Čehe in Nemce spravljivo uplivali. Pri konferencah se ne bo razpravljalo niti o češkem, niti o nemškem predlogu, ampak o vladnem elaboratu. Če se ne doseže vspeh, bo vlada odgodila državni zbor ter po § 14 oktroirala jezikovni zakon in nov opravlilnik drž. zbora.

Trst, 24. dec. Laški istrski deželni poslanci so sklenili, da se udeležijo zasedanja deželnega zbora v Pulju, a da vložijo protest, da se je sklical dež. zbor v Pulj.

Budimpešta, 24. dec. Ruski zunanji minister Grof Lambsdorff je bil včeraj tukaj in se je danes opoldne odpeljal v Beligrad, kjer se je sestavil meščanski odbor, kateri pripravlja naj-sijajnejši sprejem. Priredili bodo bakljado in vsi listi pišejo o velikanskem pomenu prijateljstva z Rusijo.

Opatija, 24. dec. Tu je zblaznel 60kratni ogrski milijonar Lazar Dongyevsky.

Gradec, 24. decembra. Pri tukajšnji vseremški slavnosti se je poslanec Stein tako napil, da je predsednik moral zaključiti slavnostni večer.

Praga, 24. dec. Prihodnjo spomlad se na prostoru demolirane stare kadetne šole položi temelj za mestno reprezentacijsko hišo, v kateri bo imela svoje prostore tudi »Meštanska beseda«. Stroški za zgradbo so proračunjeni na 4.300.000 K.

Praga, 24. dec. »Pravo lidu« je odkril vehkanski škandal. List poroča, da trgovci s človeškim mesom nemoteni vsak teden okoli 200 komaj šoli odraslih deklic transportirajo iz Galicije preko Olomuca in Prage v nemška mesta.

Budimpešta, 24. dec. Radi slabega spričevala se je 9 letni sin učitelja Bsolbosa v Hascu vrgel pod brzovlak, ki ga je povozil.

Rim, 24. decembra. 18letni natak-kar Lanciani je v zadevi poskušenege umora na avstrijski državljanki Smerdu izjavil, da ga je najel umoriti dekle ministerialni uradnik Zanardini, ki se je bal, da njegov stric dekletu, s katerim

je imel razmerje, ne zapusti vsega premoženja. Zanardini so aretirali.

Krakov, 24. dec. Več poljskih obrtnih zvez izjavlja, da se ne udeležijo razstave v Peterburgu. Posebno pravijo, da nečejo sodelovati pri ustanovitvi vseslovanskega muzeja, v katerem vidijo stalno politično institucijo v ruske namene. Pisatelji pravijo, da nečejo dati svojih spisov, ki bi se prelagali na ruski jezik v izveček, ker ne verjamejo v nepristranost prireditve.

Pariz, 24. dec. Prefektura je zasledila od Humbertovih več pisem, ki mnoge odlične osebe kompromitirajo. Od tu je odpotovalo v Madrid več francoskih časnikarjev, a vsi člani rodbine Humbert so izjavili, da z njimi nič le govore. Gospa Humbert je dejala, da bo šel takrat, ko bo v Parizu govorila, za mnoge vplivne osebe prekmalu.

Genf, 24. dec. Pred katedralo sv. Petra je nekdo po noči vrgel bombo, ki je poškodovala portal in razbila okna.

London, 24. decembra. Nadškof iz Canterburyja je umrl.

Ašabad, 24. dec. Iz Andišana se poroča, da se potresni sunki še vedno ponavljajo. Doslej so izpod razvalin odkopali 800 trupel. Vseh mrtvecev bo nad 4000. Voda je hipoma izginila iz vodnjakov. Bati se je, da se zemlja ne pogrezne.

Saška prestolonaslednica na begu.

Dunaj, 24. dec. »Fremdenblatt« poskuša dementirati vesti, da bi bila saška prestolonaslednica ušla s francoskim učiteljem Gironom in pravi, da je na toskanskem dvoru ogorčenje, da se širijo take vesti. Res pa je, da je prestolonaslednica zapustila dvor in se podala v Švico. Najnovejše vesti kažejo, da »Fremdenblatt« s svojim dementiranjem ne bo imel sreče. Bolezen saškega kralja se je radi tega dogodka poslabšala.

Dunaj, 24. dec. Ločitev zakona pri prestolonaslednici Lujizi ne pride v poštev. O legitimnosti njenega otroka se ne dvomi. Tako izjavljajo na saškem dvoru. Princezinja je izjavila svojim starišem, da noče več s saškim prestolonaslednikom skupaj živeti, pač pa želi, da bi se otroci pustili njej.

Genf, 24. dec. Nadvojvoda Leopold Ferdinand namerava vstopiti kot uradnik v švicarsko službo. Dvorni poslanec z Dunaja ga ne more odvrniti od tega sklepa.

Dunaj, 24. dec. Gospodična Marija Adamovič, katero hoče vzeti v zakon nadvojvoda Leopold Ferdinand, je hči nižjega poštnega uradnika v Brnu. Ko je bila na Dunaju, se je seznanil z njo. Ves trud dvora, da bi to razmerje preprečil, je bil zastonj. Ko so jo spravili z Dunaja, je nadvojvoda v Monakovem razmerje nadaljeval.

Občinski tajnik

se sprejme pri županstvu v Žužemberku z letno plačo 600 Kron.

Prosilci, slovenska in nemškega jezika v govoru in pisavi zmožni naj uleže pismene prošnje pri podpisnem uradu do 1. januarja 1902.

Županstvo Žužemberk 22. dec. 1902. Vehovec župan.

Koledar
katoliškega tiskovnega društva
v Ljubljani za l. 1903
z jako zanimivo in rabno vsebino, z imen-
nikom učencev za več ko 400 solarjev,
z zapisnikom bolnikov, gospodarskim za-
pisnikom itd. stane v »Katoliški
Bukvarni« krasno vezan 2 K 30 h,
po pošti pošiljan 10 h. več.

Umetnijski zavod
za slikanje na steklo
B. ŠKARDA v Brnu.
Izdeluje zlasti:
cerkvena okna
različne izvršitve.
Ceniki in strokovni
svet brezplačno.
Osemkrat odlikovan s prvimi darili

14201-1

Zahvala.

Za obile dokaze iskrenega sočutja mej boleznijo in ob smrti naše nepozabne, sedaj v Bogu počivajoče s tolažili sv. vere previdene, mirno zaspane hčerke

Zinke,

za mnoge ob mrtvaškem odru nepozabni ljubljenski poklonjene darove ljubezni, za številno spremstvo od blizu in daleč na potu k večnemu počitku, za mnogobrojno došle izraze sožalja in tolažilne besede izreka imenoma prečastiti duhovščini, gospodom uradnikom tehniške pisarne in gozdarskega urada kranjske industrijske družbe, tehničkim in administrativnim uradnikom c. kr. železn. stavbnega vodstva in stavbenega podjetništva Gross-Bachstein na Jesenicah, uradnikom državne železnice, p. n. učiteljskemu osebju, občinskemu zastopu, društvu poslovodij, c. kr. orožniškemu poveljstvu, gasilnemu društvu, in pevskemu zboru jeseniškemu za lepo ganljivo petje, prav posebno pa zdravnikom, najiskrenejšo zahvalo

Globoko žalujoča rodbina
A. Schrey.

Jesenice, 21. dec. 1902.

Zahvala.

Ker podpisaneu odboru ni mogoče, posebej se zahvaliti vsakemu onih cenjenih dobrotnikov, ki so povodom naše božičnice podarili denarne prispevke, oziroma za tombolo lepe in dragocene dobitke, zatorej se usojta tem potem izreči najtoplejšo in najiskrenejšo zahvalo. Istotako se zahvaljuje tudi pevcem slavnega pevskega društva »Slavec«, ki so s svojim izbornim petjem pomagali, da je priredba v vsakem oziru kar najbolje vspela.

V Ljubljani, dne 23. decembra 1902.

Odbor dobrodelnega društva
tiskarjev na Kranjskem.

Gostilna 1281 6

„pri zlati ribi“
priporoča vsak petek sveže
morske ribe.

S spoštovanjem

Franc Rozman.

Hiša se prodaja.

Na Glincah št. 43, sestoječa iz štirih sob, dveh kuhinj in delavnice, pripravna za prodajalnico ali skladišče. Pri hiši je novo zidani hlev in klet.

1419 3-1

Proda se iz proste roke, pod zelo ugodnimi pogoji.

Josip Oblak

mizarski mojster, Glinca št. 43.

Gostilna, pekarija in mesarija

se pod prav ugodnimi pogoji odda v najem. Posestvo je v večjem farnem okraju, na najlepšem prostoru pred cerkvijo blizu železnice.

1414 3-1

Gostilna ima lepe, prostorne sobe, le-denico i. t. d.

Pekarijski prostori so praktično urejeni. Izurjeni peki ali mesarji imajo prednost. Odda se tudi vsaka obrt posebej.

Kje, pove upravništvo tega lista.

81. svečanom 1903 odda
se v pritličju hiše št. 36, na Mi-
klošičevi cesti 1424 1-1

stanovanje

obstoječe iz treh sob s pritkli-
nami vred v najem.

Božično darilo!

1135 24

Razvedrilo starim in mladim so:

Gramofoni,

cena od 15 do 125 gld.

Automati,

ki se sprožijo z 10 h, gostilničarjem velik dobiček.

Prodaja se tudi na obroke.

Velika zaloga plošč; stare se zamenjajo.

Zahlevajte moj ilustrirani cenik.

RUDOLF WEBER,

urav, v Ljubljani, Stari trg št. 16

Gramofon poje, se smeje in govori v vseh jezikih.

Mejnarodna panorama

v Ljubljani, Pogačarjev trg.

Fotoplastična umetnostna razstava.

Odlikovana na vseh svetovnih razstavah.

Vsak teden druge dežele.

Le še do sobote, dne 27. decembra:

IX. cikel

R i m.

Najnovejše so ameriški mutoskopi.

Pet novih, zabavnih podob.

5 znamk, ki se vržejo v posamen mutoskop 50 vin.

Odprto vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih od 9. ure dopoldne do 9. ure zvečer.

CIRIL-METODOV
KOLEDAR

1903

se dobi v raznih prodajalnah ter stane

1 krono

ali pa se naroča pri založništvu

Tiskarna Slatnar, Kamnik

Po pošti 20 vin. več

10.000 kron

Janko Šink

svečar v Kranju

1421 1

nasproti mestni župni cerkvi (prej Šifrar)

priporoča velečast. duhovščini, cerkvenim oskrbništvom ter slavnemu občinstvu

pristno čebelno-voščene sveče

kg. po 5 K. Za pristnost teh sveč jamči s svoto 2000 K, ter dovoljuje 3% odbitka.

Blago se pošilja na vse kraje avstro-ogrske države poštne prosto.

V zalogi tiskarne

R. Šeber v Postojni

izšel je nov slovenski 1433 2-1

stenski koledar

z beležkami za vsak dan v letu, pripraven zlasti za razne urade itd.

Cena nalepljenemu 40 v, po pošti 10 v več.

Stanovanje

z jedno sobo se odda takoj v novi hiši Cigaletove ulice št. 3 poleg sodnijskega poslopja.

Več istotam.

1432 1-1

Odvetnik

1412 3-3

dr. Vladimir Ravnihar

ima svojo pisarno

v Ljubljani, Sodnijske ulice št. 5.

v novi Čudnovi hiši, nasproti sodnijskemu poslopju.

Pariška svetovna razstava 1900: „Grand Prix“.

Najvišja odlika!

Na 7 prejšnjih razstavah s prvimi darili odlikovano.

Pristno
le, če
na
podplatu

in usta-
novno
leto
1860.

Šent Peterburške G A L O S H E

čevlji za sneg, „Storm Slippers“.

1430 1

Vsak dan jih izdela

tovarna

40.000 parov!

Edini kontrahenti: Messdorff, Behn & Co., Wien, I.

Na debelo in drobno pri

Anton Krisperju v Ljubljani

kakor pri sledečih trgovinah:

V Ljubljani so na prodaj pri: Češkuti Marija, J. S. Benedikt, Kolar Josef & Comp, Petričič Vaso, Persche Alojzij, Treo Karolina, Ernest Jeunika, A. Kasch, Kenda Henrik, Ant. Leutgeb, Karol Becknagel, A. Schaffer, F. M. Schmitt, Fr. Szantner, Dolničar D. Postojna, Bartelmay Josip Kočevje, Brinšek Ivan Trnovo, Engelsberger Rud. Krško, Homann Friderik, Homann Oto, Fürsager Leopold v Radoljci, Gratner Jurij Kamnik, Gatsch A. Kostanjevica, Lapajne Valentin Idrija, Morano Josip Novo mesto, Pollak Marija Kranj, Petelin Andrej Ribnica, Trevn Valentin Idrija, Trevn Anton Jesenice, Verbič Anton Sevnica, Lebinger & Borgmann Litija, I. Ferjan, Jesenice, E. Hoffmann Kočevje, Jonke Frano Kočevje, Barborič M. Novomesto, I. N. Koceli Škofjaloka.

Dobre ure cenó s 3letnim jamstvom raz-
pošilja tovarna ur v Mostu

HANNS KONRAD

trgovina z urami in zlatino
Most (Brüx) št. 234, Češka.

Dobre rem. ure iz nikla gl. 3-75

Prave srebrne rem. ure „580

Prisne srebrne verižice „1-20

Budilniki iz nikla „1-96

Moja trdka je odlikovana s
s c. kr. orlom, z zlatimi in sre-
brnimi svetinjami in ima na
razpolago na tisoče priznanskih
pism. — Cenik s podobami
brezplačno. 573 100-67

Ravnokar je izšla Družinska pratika

za leto 1903

Družinska pratika dobivala se
bode v vseh trgovinah na Kranj-
skem, Stajerskem, Horoškem, v Istriji
in na Goriškem.

Išče se

stanovanje

z 2 ali 3 sobami in kuhinjo za mesec janu-
varij ali februarij; tudi se cela manjša hiša
blizu Ljubljane v najem vzame. Ponudbe
se prosijo pod „A. B.“ na upravništvo tega
lista. 1431 1-1

Senzačni liker

Monte Cristo

prve vrste.

Velika posebnost med likérji.

čudovitega okusa

krepčalo za želodec.

Na prodaj v vseh boljših prodaj-
jalnicah s kolonialnim blagom in
delikatesami.

Josip Archleb in drug
destil. na par v PRAGI.

Odlikovan s 84 prvimi svetinjami.

1362 20-6

letne podpore bi se lahko naklonilo družbi sve-
tega Cirila in Metoda v Ljubljani, ako
bi vse Slovenke rabile najboljšo in
pravo Ciril-Metodovo kavino
primes iz domač Prve jugo-
slov. tovarne v Ljubljani.

1423 3-1

Zaloga vsakovrstnih gumijevih izdelkov

tehničnih kot kirurških, tako n. pr. cevij za pivo in vino, predpasnikov iz gumija, namiznih pogrinjal iz gumija; dalje so v zalogi pristne ruske galoše, ter sploh vse v to stroko spadajoče stvari.

Dalje zaloga koles (bicikljev) in vsakovrstnih jeklenih izdelkov; delavnica za izdelovanje in popraviljanje koles.

Tu se tudi poniklja in pobakruje.

Slavnemu občinstvu zagotavlja točno postrežbo in nizke cene ter se v obilna naročila uljudno priporoča

z odličnim spoštovanjem

Josip Kolar in drug
Ljubljana, Mestni trg št. 9.

1316 10-10

Otvoritev notarske pisarne

Naznanjam uljudno, da otvorim svojo notarsko pisarno v gradu senožeškem
dné 1. januarja 1903.

Vekoslav Kranjc, c. kr. notar v Senožečah.

1395 3-2

Izšla je knjiga „Lurški čudeži“.

Francoski spisal Henrik Lasér, poslovenil Fr. Marešič.

Dobiti je v „Katol. Bukvarni“ v Ljubljani, in v prodajalni H. Ničman.

Cena trdo vezani knjigi 2 K, po pošti 20 h več.

Št. 44.137

Pozor!

1422 2-2

V gostilni pri „Zajcu“

na Rimske cesti se bode pričel na Božični večer poleg dosedanjih najboljših in pristnih vin točiti tudi

„Hrvaški Pelinkovec“!

Va b i l o.

1394 3-3

Vže mnogo let oproščajo se blagotvoritelji čestitanja ob novem letu in ob godovih s tem, da si jemljejo oprostne listke na korist mestnemu ubožnemu zakladu.

Na to hvalevredno navado usoja si mestni magistrat tudi letos slavno občinstvo opozarjati z dostavkom, da so razpečevanje oprostnih listkov drage volje prevzeli gospodje trgovci Karol Karinger, Vaso Petričič ter Albert Schäffer.

Vrhutega bode v smislu obstoječega ukrepa občinskega sveta raznašal mestni uradni sluga tudi letos oprostne listke po hišah.

Za vsak oprostni listek, bodisi za novo leto ali za god, je kakor doslej položiti jedno krono in na vpisani po'i poleg imena pristaviti tudi številko vzetih listkov.

Velikodušnosti niso stavljenе meje.

Pisanim pošiljavam bodi pridejan tudi razločni naslov posiljatelja.

Inena blagotvoriteljev se bodo sproti razglasila po novinah.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,
dne 16. decembra 1902.

Kongresni trg
št. 7.

M. Drenik

Za
božično
sezijo!

Največja zaloga ženskih ročnih del in pripadajočega materiala.

Risarski atelje in predtiskarija. Vsa-

kovrstne veznine in tamburna tehnika se

na perilo i. t. d. najhitreje izvrše.

1361 6-6

Zunanjim naročilom se točno usreza.

Stanje vlog 30. junija 1902:
blizu 9 milijonov kron.

Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje!

Denarni promet v letu 1901:
čez 23 milijonov kron.

Preje: Gradišče št. 1,

LJUDSKA POSOJILNICA

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstropje

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od
8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih
obrestuje po

4 $\frac{1}{2}$ %

brez kakega odbitka, tako, da sprejme
vložnik od vsacih vložnih 100 K čistih
4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 30. junija 1902: 8,818.060 K 70 h. Denarni promet v l. 1901: 23,559.611 K 20 h.

HRANILNE KNJIŽICE se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo. — Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dné 1. julija 1902.

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Odborniki:

Josip Šiška, knezoškofjski kancelar,
podpredsednik.

Josip Jarc,
veleposestnik v Medvodah.

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano.

Dr. Andrej Karlin,
stolni kanonik v Ljubljani.

Karol Kausehegg,
veleposestnik v Ljubljani.

Matija Kolar,
župnik pri D. M. v Polju.

Ivan Kregar,
načelnik okr. boln. blag. v Ljubljani.

Frančišek Leskovic,
zasebnik in blagajnik „Ljud. pos.“

Karol Pollak,
tovarnar in posest. v Ljubljani.

Greg. Šlibar,
župnik na Rudniku.

Dr. Aleš Ušeničnik,
profesor bogoslovja v Ljubljani.

1236 8

Dr. Viljem Schweitzer

naznanja, da je otvoril dné 1. oktobra 1902

svojo odvetniško pisarno

v Ljubljani na Kongresnem trgu štev. 19
poleg nunske cerkve in „Vzajemnega podpornega
društva“.

1126 17

Edina zaloga tovarn za čevlje D. H. POLLAK & Co na Dunaju.

Udano podpisana si usojam naznaniti p. n. občinstvu in prečastiti
duhovščini, da imam v zalogi bogato izbiro vseh vrst

čevljev za gospode, gospe in otroke
— ter raznih čevljev za šport. —

Da se obvaruje pred manj vredno konkurenco, naj vsako natančno
pazi na tovarniško znamko, ki je vtisnjena na podplatu.

Proseč za prav številni obisk se priporoča s spoštovanjem

1408 12-2

Julija Stor, Imeljteljica.

Le Prešernove (prej Slonove) ulice št. 5, Ljubljana.

Zunanja naročila se izvrše točno in najbolje.

Vsak petek sveže morske ribe

1329 5 pri J. C. Praunseis-u, trgovcu z delikatesami
in špecerijo.

Primerno darilo!

Zrebanje nepreklicno
15. januarja 1903.

Glavni dobitek
Kron 40.000 Kron

Umetn. obrtn. društva srečke
po 1 krono

priporoča
J. C. MAYER
v Ljubljani. 142 4

Franja Meršol

v Ljubljani, Mestni trg št. 18

priporoča svojo bogato zalogo

pričetih in izvršenih ženskih ročnih izdelkov, vsako-
vrstnih, jako ličnih vezenin, krojaških potrebščin ter
raznega drobnega blaga — vse po zelo zmernih cenah.
Monogrami in risarije se v poljubnih barvah in slogih
uvezujejo na vsakršno blago. 19 54

Zunanja naročila se izvršujejo točno in ceno.

Prediskarja.

Prediskarja.

1401 4 2

Pozor!

Dobro in po ceni se dobiva
špecerijsko blago
kakor vse vrste žganja in špita, klajno
apno za vazejo domačih živali pri
M. Spreitzer,
Stari trg št. 21, Ljubljana.

Božična in novoletna darila.

Do vrhunca dognane vse zunanje trdke prekašajoče cene!

Kupujte in naročite le pri domači trdki in bodite pre-
pričani, da bolje in ceneje kupite, in se izognite vsega prevarenej-
Priporočam svojo bogato zalogo vsakovrstnih osebno v
Švici nakupljenih ur, kakor tudi zlatine in srebrnine.

Nad 20 % znižane cene, razvidno iz mojega novo
izdanega cenika. Naprimer: Jedna stvar, katere je preje stala
gld. 10 —, stane danes le gld. 8 —, toraj čudevito po ceni

Priporočam dalje posebno stenske in salonske ure, z
novim jako krasnim bitjem (Thurnschlag).

Vsakovrstne budilke v secesionističnem okvi u. za'ogo se
nad 6000 vsakovrstnih osebno v Švici nakupljenih žepnih ur,
različnih sistemov »Präcession«. Veliko izberu zlatih in srebrnih
mozkih verižic najmodernejših fazonov, dol e ženske ovratne
verižice »Lorgnon«, vsakovrstne lepe garniture iz Ch na srebra,
dalje namizne oprave, nemizno orodje v etui, palice z srebr-
nimi ročaji.

Zaloga šivalnih strojev najboljših izdelkov.

Za vsako blago jamčim ter se priporočam

Franc Čuden, urar in trgovec zlatine in srebrnine, delničar prve švicarske družbe tovarn
ur »Union« v Genovi in Bielu, založnik c. kr. državne dolenske železnice.
Ljubljana, Mestni trg. 1351 9-7

Prosim, zahtevajte novi veliki ilustrirani
cenik, pošilja se zastoj in poštne prosto.

Najlepšo luč

dobite z rabo
tržaškega „Kaiser-Kronen“ kristalnega olja
(varnostni petrolej)

Prednosti: absolutno bel plamen, gori brez duha in je nevnetljiv.

V izvirnih posodah konvah po 15 kg kilogram 56 vin.

Zastave za posodo se ne zahteva.

Naročila na deželo se izvrše v zabojih z dvema posodama franko zaboj.

Da drobno liter 48 vin.

1405 3

Zaloga za Kranjsko pri MIH. KASTNER-ju, Ljubljana.

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za izgube pri žrebanjih, pri izrebanju najmanj-
šega dobitka. — **Promese** za vsako žrebanje.
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba
„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strubelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih
stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih
vrednostnih papirjev in vestni nasveti za doseg kolikor
je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih
glavnin. 134 140